

Vērtē sakoptākās savrupmājas Līvānos



● Sakoptības konkursā piedalījās trīs Atpūtas ielas dzīvojamās mājas. Šķiet, ka Turkupoļu ģimenei atpūtas brīži bieži pait, strādājot dārzā. Foto: G.Kraukle

Līvānu novada konkursā «Topi skaistāks, mans novads» pilsētas grupā šogad piedalījās vienpadsmit divi dualās dzīvojamās mājas. Skaistāko izcēlīt ir grūti, patiesībā neiespējami, jo sakoptas ir visas. Daža ir kā daļēji dārzs no žurnāla vāka, cita izkopta līdz tādai pakāpei, ka neatrast pat vissīkākā nezāli vai nobirušu kļavu lapu, citur atkal atpūtas stūrītis dārzā neliels, taču mājīgs un aicinošs.

Jāņa un Irēnas PASTARU ģimene dzīvo Līvānu tipa mājā Grīvas ielā. Pie mā-

jas plašs zāliens, lielisku akcentu dārzam dod bērzi, kas šalc ielas pusē. Zem tiem nekas negribējis augt, tādēļ šī mājas puse atvēlēta skaistumam. Zogmalē aug ogulāju krūmi, tuvāk mājai — zied rozēs, redzami arī vairāki skujeņi. Zeme ap māju — 12 simtdaļas. Sētas pusē aug dārzeņi, taču Jāņa kungs ir noskaņots nākošgad arī te iesēt zāli. Dārzkopji iesaka izvēlēties Latvijā ražotas zālienu sēklas, tās labāk sadīgst un ziemā neizsalst. Kad māju nopirkuši, apkārt bijuši vieni

vienīgi akmeņi, auglīgā melnzemes kārtā ir ielabota pašu spēkiem. Jautāju, kur ģimene parasti atpūšas. Saimnieks rāda uz dārza stūri aiz mājas, kas paslēpts no svešām acīm. Vērtēšanas komisijas locekļus īpaši priecē pundurābelītes, kuru zari līkst no neparasti lielā sarkano ābolu svara.

Savdabīgi skaisti ir **DRIVENIEKU** un **PRIEKUĻU ģimenes** piemājas dārzi. Neregulārās formas gruntsgabali un ierobežotā platība diktējusi savus noteikumus — starp dārzkiem nav nožogojumu, tie

saplūst it kā vienā veselā, un svešiniekiem grūti pateikt, kur sākas viens un beidzas otrs īpašums. No ainaviskā viedokļa šāds risinājums ir teicams, jo rada plašuma izjūti. Augstas koka sētas vai metāla stieplu žogi šajā gadījumā tikai akcentētu nevēlamo. Tiesa, šāds risinājums der tikai tadā gadījumā, ja kaimiņu starpā valda saskaņa un nerakstīta vienošanās par sava zemes īpašuma sakoptību, kā tas ir šajā dzīvojamā māju rajonā.

Turpinājums 6. lappusē.

Apsprieda maģistrālā gāzes vada būvniecības gaitu

12. septembrī Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas speciālisti uz tikšanos bija aicinājuši maģistrālā gāzes vada celtniecībā iesaistīto uzņēmumu pārstāvjus, lai pārrunātu celtniecības darbu gaitu.

Preiļu rajona padomē bija ierašanās akciju sabiedrības «Latvijas gāze» darbinieki, celtniecības tehniskais uzraugs Grigorijs Ļebedevs, tehniskais direktors Ēriks

Sārts un celtnieku — SIA «Remuss» — pārstāvji.

Kā «Novadniekam» paskaidroja rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas vadītājs Pēteris Romanovs, pirms apspriedes tika aplūkota maģistrālā gāzes vada trase, kur pašlaik sametinātas caurules jau lielākajā daļā no trases kopgaruma. Noskaidrojies, ka darbi neiet uz priekšu tik vienkārši kā bija cerēts. Pašlaik problēmas rada purvainā augsne, kur ar ūdeni pieplūdušajās tranšejās jāgūlda sametinātās caurules, tiek

izmēģināti dažādi cauruļu nogremdēšanas varianti. Pagaidām par labāko atzīta betona blūku izmantošana, lai cauruli ar smagumu piespiestu tranšejas dibenam. Tieši šī iemesla dēļ firma «Remuss» pašlaik strādā vietās, kur augsne ir pārlieku mitra un purvainā. Trases sausākajos posmos gāzes vada būvniecība problēmas nesagādā.

Kā sanāksmes gaitā atzinis tehniskais direktors Ēriks Sārts, celtnieki ir gatavi dabas gāzi padot līdz līgumā paredzētajam termiņam — 1. no-

vembrim. Šajā laikā arī centrālajai katlu mājai Liepu ielā jābūt gatavai gāzi izmantot. Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas vadītājs Pēteris Romanovs atzina, ka būtu lietderīgi pie sarunu galda sēsties rajona padomes, Preiļu novada domes vadībai, lai kopā ar akciju sabiedrības «Latvijas gāze» un celtniecības firmu pārstāvjiem vēlreiz pārrunātu būvdarbu gaitu un lai rastu iespējas gāzes vada celtniecību paātrināt.

L.Kirillova

Neaizmirstiet līdz 25. septembrim abonēt «NOVADNIEKU» oktobrim un jūs vienmēr būsiet lietas kursā par notiekošo rajonā un valstī, kā arī varēsiet piedalīties balvu izlozē.

ZIŅAS

Turpinās pašvaldību vienotās informācijas sistēmas ieviešana

Atbilstoši jau pagājušajā gadā aizsāktajam projektam par pašvaldību vienotās informācijas sistēmas ieviešanu rajonā turpinās rajona pašvaldību iekļaušanas šajā projektā. Kā «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomē, līdz gada beigām darbi paredzēti Stabulnieku, Siļukalna un Galēnu pagastā, iespējams, ka arī Saunas pagastā. Taču projekta veiksmīga turpmākā gaita atkarīga no tā, vai tiks piešķirts papildus finansējums. Pašlaik nepieciešami vēl 3000 lati. Kopumā pašvaldību vienotās informācijas sistēmas projektam rajonā jau izlietoti vairāk nekā 31 tūkstotus latu, interneta pakalpojumi nodrošināti Preiļu rajona padomē, Rušonā, Aizkalnē un vairākās citās pašvaldībās.

Pārrobežu sadarbības līgumu vērtēs Briselē

Labas ziņas saņemtas no Vācijas, kur vācu partneri atbalstījuši un parakstījuši pārrobežu sadarbības līgumu. Šajā projektā iesaistījušies Preiļu rajons, Daugavpils rajons, Utenas rajons no Lietuvas, kā arī vairākas Vācijas pašvaldības. Projektu vērtējuši eksperti, paredzams, ka līdz gada beigām to akceptēs arī Briselē. Nākamajā gadā varētu sākties projekta īstenošana, kas paredz uzņēmēju apmācību, biznesa klubu veidošanu un citas aktivitātes.

Dosies uz konferenci Baltkrievijā

28. septembrī paredzēta kārtējā konference projekta «Eiroreģions «Ezeru zeme»» dalībniekiem. Šo projektu finansē norvēģi un tajā no Latvijas iesaistījušies Latgales pierobežas rajoni, kā arī Preiļu rajons. Konference šoreiz notiks Baltkrievijā, Mioros, bet Preiļu rajonu tajā pārstāvēs rajona padomes priekšsēdētājs Arvids Soldāns un attīstības plānošanas nodaļas speciālists Aivars Pizelis.

Latgales bibliotekāru pirmā konference

Aizvadītās nedēļas nogalē Daugavpilī divas dienas risinājās Latgales novada bibliotekāru pirmā konference. Tās darbā piedalījās arī Preiļu rajona centrālās, kā arī pagastu bibliotēku darbinieki un pašvaldību pārstāvji. Līvānu novada domi pārstāvēja tās priekšsēdētājs Visvaldis Gercāns, bet Preiļu novadu — domes izpilddirektors Ilmārs Ziemeļis.

Konferences dalībnieki apsprieda un diskutēja par tēmu «Publiskā bibliotēka valsts vienotā informācijas sistēmā».

Noslēdzas kultūras mantojuma apguves kursi

28. septembrī pulksten 11.00 folkloras draugi aicināti uz Līvānu ģimnāzijas Pastariņa skolu, kur noritēs Latgales tradicionālās kultūras mantojuma apguves kursu noslēguma nodarbība, informē folkloriste Anna Kārkle. Noslēguma semināra tēma «Rudens gadskārtas», piedalīsies lektori no Valsts Tautas mākslas centra un Zinātņu akadēmijas Folkloras krātuves, savukārt Līvānu ģimnāzijas pedagoģe Maija Kulakova stāstīs par tautastērpu valkāšanas tradīcijām Latgalē. Tradicionālās kultūras mantojuma apguves kursi ilga visa gada garumā. Zināšanas apliecinājumus sertifikātus saņems 54 skolotāji, folkloras kopu vadītāji un bērnu audzinātāji no visiem Latgales rajoniem. Savukārt 29. septembrī Līvānos tiks organizēta folkloras kopu sadziedāšana, daļību pasākumā pieteikušā Latgales, Vidzemes un pat Lietuvas folkloristi.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Var pietrūkt rudzu un auzu

Graudu iepircējiem šogad var pietrūkt Latvijā audzētu rudzu un auzu, un to izraisījuši nelabvēlīgie laika apstākļi nogatavošanās un ražas novākšanas periodā, zemnieku saimniecību sliktais tehniskais nodrošinājums ar kombainiem un graudu kaltēm un informācijas par rudzu gatavību trūkums graudaudzētāju vidū, uzskata «Rīgas dzirnavnieka» ražošanas direktors Dainis Domnieks. Uzņēmums šogad plāno iepirkt apmēram 60 000 tonnu dažādu graudu, kas būtu par 6,7% vairāk nekā pagājušajā gadā, bet pašreiz ir iepirkts vairāk nekā 29 000 tonnas kviešu graudu, 5 500 tonnas rudzu un 250 tonnas auzu.

Trūcīgākās ir ģimenes ar bērniem

Vismazākie ienākumi Latvijā ir ģimenēs, kur bērnu audzina viens vecāks vai vecvecāks, un, salīdzinājumā ar 1999. gadu, šo ģimeņu ienākumi 2000. gadā ir samazinājušies, liecina Centrālās statistikas pārvaldes pētījums «Bērni Latvijā 2001». Dati rāda — jo vairāk bērnu ir ģimenē, jo vairāk tā pakļauta nabadzībai. Visu mājsaimniecību vidējie ienākumi pērn bijuši 69,19 latu uz vienu mājsaimniecības locekli (1999. gadā 64,27 latu, 1998. gadā — 62,33 latu). Vislielākie ienākumi ir mājsaimniecībās, kuras sastāv tikai no vienas personas — 86,24 latu (1999. gadā — 81,65 latu, 1998. gadā — 75,99 latu). Ģimenēs ar vienu bērnu 2000. gadā ienākumi bijuši 66,92 latu, ģimenēs ar diviem bērniem — 53,99 latu, ģimenēs ar trim bērniem — 37,02 latu, ar pieciem un vairāk — 29,26 latu.

Noteiktas labākās sviesta šķirnes Latvijā

Noslēdzies ceturtais sviesta konkurss, kas tiek rīkots pēc Latvijas neatkarības iegūšanas. No 25 Latvijas sviesta ražotājiem konkursā pieteicās 11, piedāvājot izvērtēšanai 20 paraugus. 1. vietu skābkrējuma un saldkrējuma sviesta kategorijā ieguva a/s «Vidzemes piens» ražotais sviests. Lauku sviesta kategorijā pirmo vietu ieguva a/s «Tukuma piens» ražotais sviests. Par labāko sviesta un augu eļļas maisījumu atzīts «Tukuma piena» ražojums. «Lazdonas piensaimnieka» ražotajam šokolādes sviestam piešķirta 1. vieta kā konkursa labākajam sviestam ar piedevām.

A/s «Preiļu siers» ražotais skābkrējuma sviests konkursā tika novērtēts ar neatkarīgo ekspertu goda atzinumu un saņēma Zemnieku savienības atzinības rakstu.

Prezidente apliecina gatavību palīdzēt Amerikai

«Latvija ir gatava sniegt ASV absolūti visu nepieciešamo palīdzību, lai atklātu terorisma akta organizētājus», svētdien intervijā Latvijas Televīzijai sacīja Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga. Viņa atzīmēja, ka tad, ja iestāsimies kopējā cīņā, ir jābūt gataviem arī uz zināmiem upuriem. Viņa norādīja, ka jebkura militāra aliansē ir vērsta uz to, lai nodrošinātos pret draudiem. Prezidente intervijā atzīmēja, ka turpmāk ASV būs daudz kas fundamentāli jāpārveidē un meklējot vaininiekus jābūt uzmanīgiem, ziņo LETA.

Aizturēti Kalupes kapu postītāji

Daugavpils policija aizturējusi četrus Kalupes pagasta iedzīvotājus, kuri tiek turēti aizdomās par kapu apgānīšanu. Aizturēti ir brāļi Pāvels I. (1976), Anatolijs I. (1977), Aleksejs I. (1980) un Vasilis I. (1984). Pāvels I. agrāk ir tiesāts par izvarošanas mēģinājumu. 16. septembrī brāļi ir arestēti, par notikušo ir ierosināta krimināllieta. Par šādu noziegumu var piemērot naudas sodu līdz pat 150 minimālajam mēnešalgam vai cietumsodu līdz 8 gadiem.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

PREIĻU NOVADA DOMĒ

Preses konferencē iepazīstināja ar finansiālo situāciju

Kā «Novadnieks» jau informēja, 14. septembrī Preiļu novada domes vadība aicināja masu saziņas līdzekļu pārstāvjus uz preses konferenci, lai iepazīstinātu ar finansiālo situāciju, ar pārmaiņām domes struktūrā, kā arī iepriekš noslēgtajiem līgumiem.

Veiktas strukturālas izmaiņas

Pirmie steidzami pasākumi, kas bija jāveic novada domē, informēja domes priekšsēdētājs Jāzeps Šņepsts, skāra domes struktūru. Izveidojot Preiļu novadu, līdz šī gada pašvaldību vēlēšanām nekādas izmaiņas nebija notikušas — pagastu padomes vienkārši tika nodēvētas par teritoriālajām komitejām. Tagad tās likvidētas un to vietā izveidoti pagastu centri. Tika izveidotas trīs pastāvīgās komitejas un astoņas komisijas. Līdz ar to bija nepieciešams pārstrādāt nolikumus, lai dome varētu darboties atbilstoši likumiem. Pašlaik vēl nav apstiprināts tikai Preiļu un Aizkalnes centra nolikums.

Apstiprināts arī novada domes štatu saraksts un algu likmes. Turpmāk nebūs paredzētas nekādas piemaksas. Par padarīto maksās pēc algu likmes, lai vēlētājiem un visiem novada iedzīvotājiem būtu skaidrs, cik lielu algu kurš domes darbinieks saņem.

Līgumi noslēgti, darbs turpinās

J.Šņepsts informēja, ka turpinās darbs pie visiem līgumiem, kas agrāk noslēgti un tagad tiek īstenoti: pilsētas gazifikācija, apkures sistēmas rekonstrukcijas otrā kārtā, ielu apgaismojuma atjaunošana Brīvības ielā (projekta pamatā ir jaunu kabeļu ierīkošana) un labiekārtošanas darbi. Taču, kā atzina novada domes vadītājs, neskaidrības radījuši vairāki citi līgumi, kas saistīti ar ielu rekonstrukciju, 3. Trīsvaižņu spēlēm un ar šo pasākumu saistītajiem daudzajiem būvdarbiem pilsētā.

Pie sarunu galda aicinās SIA SAU «Preiļi» un Baltijas Realizācijas Centru

Pēc J.Šņepsta domām, svarīgākais un Preiļu novada domei finansiāli smagākais ir parādlīgums par 127 305 latiem, kas parakstīts šī gada

17. jūlijā ar SIA «Baltijas Realizācijas Centrs» (pēc trim dienām darbu sāka novada jaunā dome). Šo saistību pamatā ir starp Preiļu novada domi un SIA SAU «Preiļi» pagājušajā gadā noslēgtais līgums par ielu remontu 196 tūkstošu latu apmērā. Darba gaitā noslēgta papildus vienošanās, kas paredz ielas ne tikai remontēt, bet arī uzklāt jaunu segumu. Līgums paredzēja, ka nauda tiks maksāta pakāpeniski no ceļu fondā ienākošajiem līdzekļiem.

Jaunajai Preiļu novada domei, atzina J.Šņepsts, parādīgums bijis negaidīts un radījis papildus saistības, kas liktu pārplānot 2001. gada budžetu. Līgumu izvērtēt tika lūgta rajona prokuratūra. No prokuratūras saņemta atzinuma J.Šņepsts informēja, ka nav saprotams, kāpēc domei bija jāslēdz parādlīgums, kas būtiski izmaina noslēgto būvniecības līgumu, ka šīs izmaiņas nav akceptējusi novada dome. Prokuratūra uzskata, ka domes priekšsēdētājs nevarēja vienpersoniski parakstīt parādlīgumu, kurā būtiski atšķiras izpildīto darbu samaksas noteikumi.

Pašlaik Preiļu novada dome nav veikusi nevienu maksājumu «Baltijas Realizācijas Centram». No juridiskā viedokļa dome neapstrīd faktu, ka SIA SAU «Preiļi» varēja slēgt cesijas līgumu ar «Baltijas Realizācijas Centru». Tajā pat laikā šī firma nav informējusi novada domi par minēto cesijas līgumu.

Tuvākajā laikā prokuratūras atzinums tiks nosūtīts «Baltijas Realizācijas Centram». Novada domes priekšsēdētājs atzina, ka domes, SIA SAU «Preiļi» un SIA «Baltijas Realizācijas Centrs» vadībai vajadzēs sēsties pie sarunu galda, lai problēmu atrisinātu atbilstoši noslēgtajam līgumam, ko dome bija akceptējusi agrāk.

Mazuta problēma gandrīz atrisināta

2001. gada 1. jūlijā Preiļu novada domei Valsts materiālajām rezervēm bija jāatdod 1000 tonnas mazuta. Sakarā ar to, ka summa, kas nepieciešama mazuta iegādei, pārsniedza 50 tūkstošus latu, domei vajadzēja atbilstoši likumam «Par valsts un pašvaldību pasūtījumu» izsludināt konkursu par mazuta iegādi un slēgt līgumu ar uzvarējušo firmu. Tas nebija izdarīts.

Šo saistību izpildei jaunajai

domei, teica J.Šņepsts, vajadzēja ne tikai meklēt finansu avotus, bet sākt visu juridisko formalitāšu kārtošānu no gala. Kamēr izstrādāja nolikumu, izsludināja konkursu, pagāja vairāk kā mēnesis. Lai gan aizņēmums tika piešķirts augusta sākumā, mazuts vēl nav iegādāts, bet tā cena palielinājusies jau par 11,15 latiem. Domes priekšsēdētājs nevarēja prognozēt, cik maksās mazuts, kad cisternas šķērsos valsts robežu, taču, iespējams, dome var zaudēt aptuveni 15 tūkstošus latu. Kā panākumu J.Šņepsts atzina vienošanos, ka Preiļu novada domei nav jāmaksā soda nauda Valsts materiālajām rezervēm par laikā neatdoto mazutu.

Vēl jāmaksā par šīs vasaras spēlēm

20. jūlijā, kad 3. Trīsvaižņu spēles jau sen bija beigušās, to sagatavošanā ieguldītie darbi nebija apmaksāti par 91 400 latiem. Novada domes vadītājs informēja, ka viņam bijušas sarunas gan Izglītības un zinātnes, gan Finanšu ministrijā, bet šajā finansu gadā dabūt naudu darbu apmaksai visdrīzāk neizdosies. Ar Latvijas Sporta pārvaldi bija noslēgti sadarbības līgumi, līdz gada beigām vēl ir cerības saņemt 8 tūkstošus latu, kas samazinātu kopējo parāda summu celtņiekēm. Domes priekšsēdētājs izteica bažas, ka uzņēmēji var griezties tiesā, lai saņemtu naudu par ieguldīto darbu.

Zvērināto revidentu atzinumā minēts, ka nav bijis sakārtots arī tīri juridisks jautājums — aptuveni 144 tūkstoši latu investīciju ieguldītas īpašumos, kas nepieder Preiļu novada domei, tas ir, rajona padomes pakļautībā esošajā sporta klubā «Cerība».

J.Šņepsts iepazīstināja arī ar zvērināto revidentu atzinumu par vairākiem citiem līgumiem, piemēram, ar SIA SAU «Preiļi» par ūdensvada, kanalizācijas būvdarbiem, kas ietekmē domes reputāciju, jo līguma kopējā summa pārsniedz 50 tūkstošus latu, kas ir robeža pašvaldības pasūtījuma piešķiršanas procedūrai (nav norādīts vienošanās noslēgšanas datums). Par sintētiskā seguma uzklāšanu stadionā arī samaksāta tikai puse no nepieciešamās summas, nav konkrētizēti finansējuma avoti iespējamā līgumsoda samaksai.

Preses konferencē masu saziņas līdzekļu žurnālisti tika

*«Viegli būt par dievu,
ja visapkārt tikai enģeļi.»*

E.Pagalovskis

iepazīstināti arī ar revidentu atzinumu par situāciju Preiļu un Aizkalnes pagasta teritoriālajās komitejās, piemēram, Aizkalnē grāmatvedībā nav bijusi iekārtota galvenā grāmata, nav ievērots uzkrāšanas princips. Preiļu pagastā konstatēti saimnieciski pārkāpumi, bet uz vairākiem līgumiem nav Preiļu pagasta teritoriālās komitejas zīmoga, kā arī bijuši vairāki citi pārkāpumi.

Preiļu novada domes priekšsēdētājs Jāzeps Šņepsts skaidroja žurnālistiem, ka jaunievēlētā dome 20. jūlijā pārņēma visu novada saimniecisko ar 362 tūkstošus latu parādsaistībām. Arī pašlaik domei nav nekādu finansu avotu, lai šos parādus segtu.

Ja nebūs gāzes, kurināt varēs arī ar šķeldu

Turpinājumā J.Šņepsts atbildēja uz žurnālistu uzdotajiem jautājumiem. Saskaņā ar parakstīto nodomu protokolu dabas gāzei Preiļos jābūt līdz 1. novembrim, kad ir visu būvdarbu beigu termiņš. Taču apkures sezona atkarībā no laika apstākļiem sākas ap 15. oktobri. Vismaz pāris nedēļas centrālajā katlu mājā jābūt citām iespējām nodrošināt siltumu dzīvokļos. Turpinot meklēta alternatīva iespēja — darbam ar gāzi sākumā pārbūvēs tikai vienu katlu, lai otrs varētu darboties ar šķeldu.

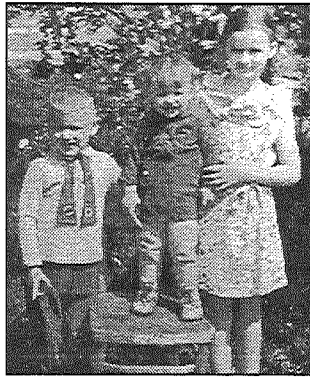
Domes priekšsēdētājs pastāstīja arī par pārejo pilsētas katlu māju gatavību apkures sezonai. Viņaprāt, neskaidrības ir ar Upīša ielas dzīvojamā namu mikrorajona apkuri. SIA SAU «Preiļi» vadība nav parakstījusi līgumu par jaunās katlu mājas celtniecību mikrorajonā, nekādi būvdarbi tur nenotiek. Šā mikrorajona apkurei veidosies vislielākās problēmas, jo iepriekšējā domes vadība ar siltuma ražotāju — a/s «Preiļu siers» — nekorrektā formā sarāvusi visas saistības. Novada domi gaida smaga saruna ar uzņēmuma vadību.

Būs perfekts siltumpadeves režīms

Šogad vairākās vietās pilsētā tiek rekonstruētas siltumtrases. Pēc J.Šņepsta domām tas nodrošināšot perfektu siltumpadeves nesēja režīmu, bet iedzīvotājiem būšot mazāk pretenziju.

Turpinājums 7. lappusē.

TREŠDIENAS INTERVIJA



Jauno sievieti ar īsi apgrieztajiem tumšajiem matiem un dzirkstošajām acīm pārsvarā gan zina un vairāk pazīst tie, kam tuva fotogrāfēšana. VILIJA JEVDOKIMOVA ir trīskārtēja SIA «Foto maks» organizētā konkursa «Es milu savu foto» laureāte. Droši vien arī šogad, atsaucoties konkursa organizētāju aicinājumam, viņa jau šķiro vasaras bildes un atliek tos darbinus, kas būtu cienīgi mēroties krāsu dzidrumā un mirkļu vienreizīgumā ar citu fotomīlu darbiem.

● Viena no pirmajām fotogrāfijām, kur Vilija Jevdokimova (stāv uz krēsla) redzama kopā ar vecāko māsu Ļubovu un brāli Vitāliju.

«Fotogrāfija — tā ir šodiena, ko atstāšu saviem bērniem»

— Kurā pusē ir tā vieta, kur jūs pirmo reizi ieraudzījāt pasauli un sapratāt, ka tā ir skaista un to vērts nofotografēt?

— Esmu lauciniece, mani vecāki Sabīne un Fjodors dzīvo Rušonas pagastā. Apskatot fotogrāfijas, kuru autors ir mans tētis, sapratu, ka gribu saviem bērniem atstāt liecības par viņu bērnību, par tiem gadiem, kurus, lielāki paaugušies, paši atceramies maz. Tēva melnbaltajās fotogrāfijās pārsvarā atainots kolhozu laiks, cilvēki kopā strādāja fermās, tērmos, kopā priecājās, muzicēja, dziedāja, dejoja.

Maza meitene būdama, ar patiku šķiroju bildītes, vēlāk sāku tās sistematizēt. Pētīju, kā tēvs veidojis kompozīcijas, kāds ir viņa darbu stils. Sākumā man ne prātā nenāca, ka kādreiz arī pati nodarbošos ar fotogrāfēšanu. Vienkārši kārtāju un sistematizēju fotoalbumus saviem radniekiem, pierakstot gadus un datumus, lai atainotie notikumi veidotu dzimtas vēsturi.

Kad man bija astoņpadsmit gadu, aizgāju uz fotoateljē, kur pirmo reizi nofotografējos krāsainai bildei. Tagad skatos uz to un redzu, cik ļoti attīstījies foto tehnika, kādus kvalitatīvus attēlus var iegūt ar mūsdienīgu fotoaparātiem.

Dzīve laukos bija samērā vienkārša. Māsa Ļubova un brālis Vitālijs bija vecāki par mani. Bieži sēdēju mājās viena, labprāt nodarbojos ar sev tīkamām lietām, jo draugu tuvumā nebija. Kad sāku mācīties Preiļu 2. vidusskolā, par manu lielāko aizraušanos kļuva grāmatas. Sakarā ar to, ka līdz skolai bija tālu un nācās ik dienas mērot šo ceļu, arī skolas mākslinieciskajā pašdarbībā nepiedalījos. Mājās ik darbā ņēmu līdzi grāmatas. Vecāki vēl tagad atceras, ka reiz esot sūtījuši mani govī pārsiet un nav varējuši atpaļā sa-gaidīt. Sāku pati nervozēt, kur bērns palicis. Bet es vienā mierā esot sēdējusi uz akmens tīruma malā un lasījusi grāmatu.

— Vai profesijas izvēle nebija saistīta ar fotogrāfēšanu?

— Nē, protams. Beidzu vidusskolu un izmācījos par pārdevēju. Mana mamma divdesmit gadus nostrādājusi lauku veikalā par pārdevēju. Arī es vienmēr turpat līdzās biju, tāpēc likās, ka brīnišķīgākā profesija par pārdevēju nemaz nemēdz būt. Tagad saprotu, ka jaunībā daudz kas savādāk liekas...

Vienu gadu nostrādāju kopā ar mammu lauku veikalā. Tad apprecējos un pārcēlos uz dzīvi pilsētā. Viens pēc otra piedzima bērni. Dēlam Vladislavam, kuru nosaucām par godu manam vectēvam, jau ir astoņi gadi, meitai Jūli-



● Vilija Jevdokimova šoreiz lāvās «Novadnieka» fotokamerai un atzina, ka pašai savu fotogrāfiju albumā ir ļoti maz.

jai — septiņi. Viņi abi jau ir skolnieki, mācās Preiļu 1. pamatskolā. Nevaru vien nobrīnīties, cik dažādi viņi ir. Viens — tāds lēns un mierīgs, visu kārtīgi pārdomā, otra — īsts dzīvudrabs, par visu interesējas, visur paspēj, ar visiem pazīstama. Tagad ir ļoti interesanti bērnu audzināt, tik daudz dažādu iespēju viņiem paveras attīstībai un izglītošanai jau bērnudārzā. Abi iet latviešu skolā un māca man pareizi runāt latviski. Es viņiem — to, ko var sniegt tikai vecāki.

Priecājos, ka viņi var attīstīt savas intereses. Dēls ļoti zīmē, meitai jau trīs gadus dzied «Lāsītēs» bērnu un jauniešu centrā. Tā viņi tērē enerģiju, kas kūsāt kūsā. Man nekas cits neatliek kā fiksēt mirkļus, lai vēlāk rādītu, redz, kādi jūs bijāt mazi...

— Kad jūs iegādājāties pirmo fotoaparātu?

— Tas bija pirms pieciem gadiem. Mans vīrs Sergejs visu laiku fotografēja. Tā gribēju iemācīties arī es, jo nu vairs nevajadzēja pašiem attīstīt filmiņas. Aiznes tik uz salonu un pēc dienas jau gatavas bildītes. Esmu taupīga un lie-

ki kadrus netērēju. Lai ir kaut viens kadrs, bet toties ideāls.

Visas fotogrāfijas albumos sakārtotas to tapšanas secībā. Visbiežāk tajās attēlotas man mīļas vietas, tēvs, māte, dzimtas mājas, mani bērni mājas pagalmā.

Esmu piedalījies jau trijos «Es milu savu foto» konkursos. 1998. gadā saņēmu diplomu par trešo vietu, pēc gada manus darbus novērtēja ar otrās vietas diplomu. Tad jutu, ka vajag kaut ko mainīt, sasniegt kaut ko labāku. Nopirku jaunu fotoaparātu «Premier». Ņemot vērā manas finansiālās iespējas, tas bija lētākais no labākajiem fotoaparātiem. Bet ar to var strādāt profesionāli.

— Ko jūs vislabprātāk fotografējat?

— Man ļoti patīk fotografēt dabu. Laukus, ezeru, rūdu, bērņiņus plauva malā. Lai rudenī būtu ko paņemt līdzi uz pilsētu. Kādu rītu, braucot ar vecākiem slaukt govīs, rasainajā zālē pamanīju brīnišķīgu zirnīķa tīklu, bet turpat netālu ganījās zirgs. Kādas vairs govīs, man taču kadrs! Skrēju mājās pēc aparāta, bet pa to laiku zirgs gandrīz projām aizgāja...



● Vilijas vecāki Sabīne un Fjodors Jakovļevi, kā arī bērni Vladislavs un Jūlija ir visbiežāk fotografētie cilvēki. Arī šoreiz atrasts pateicīgs fons — briestošas rudzu vārpas un saulespuķu ziedi.

Pagājušajā gadā mani uzaicināja uz floristikas kursiem. Līdz tam tik vien zināju, ka runa būs par puķēm. Neteikšu, ka ieguvu kādas milzu zināšanas, apguvu vienīgi floristikas pašus pamatus. Toties sapratu, ja tev darbojas fantāzija, var radīt brīnumus. Tagad man floristika ir nesaraucami saistīta ar fotogrāfēšanu, daudzos attēlos redzamas arī manis pašas veidotās kompozīcijas.

Man ļoti patīk fotografēt arī cilvēkus. Pieaugušie pārsvarā vienmēr kautrējas, toties bērni ir atraisīti, labprāt pozē. Viņi ar mieru nākt man līdzi kaut vai uz purva malu. Mazie ir smaidīgi, tas fotogrāfijai dod dzīvīgumu.

Esmu iemēģinājusi roku arī siluETFotogrāfijās. Tas prasa bagātu fantāziju un zināšanas. Vasarā ir pārāk daudz gaismas, lai izdotos labs attēls, tāpēc ar to labprātāk nodarbojos rudenī un ziemā, kad laukā ir tumšs.

Mana pirmā fotomodele bija kāda radniece. Nu jau viņa izdota pie vīra, auklē puisīti. Tagad ik pēc laiciņa fotogrāfēju mazuli, lai pēc gadiem redzētu, kāds bija viņa pirmais smaids, kāds bija pirmais patstāvīgais solis.

Gatavojoties šī gada konkursam, esmu daudz fotografējusi. Vēl īsti nezinu, kādus darbus izvēlēties: siena plāva, tūtas pagalmā,

varavīksne pāri laukiem, ezers. Varbūt gulgbi, kas ik pavasari atgriežas uz mūsu Sedeža ezeru un ikreiz izperē mazuļus. Radi rok kartupeļus, bet es esmu noskatījusi sev modeli un lieku pozēt pie labības statiem...

— Vai jums ir kāds fotomākslinieks, kuram vēlētos savos darbos līdzināties?

— Nē, man tāda ideāla nav. Visbiežāk pārlūkoju žurnālus, redzu, kā fotomākslā ienāk progress, iespējas, ko sniedz tehnika. Bet līdz ar to darbos zūd realitāte, svaigums, attēli un cilvēku sejas ir pārāk pareizas. Fotogrāfijas līdzinās reklāmai, kur viss ir pareizs. Citreiz pētī žurnālu «Leva» un sieviešu pārvērtības. Man tās neiet pie sirds — sākumā ir dzīva sieviete, kaut arī izpūrusi vai nepareiziem vaibstiem, bet vēlāk kosmētikas kārtā visu noslēpj, fotokamerā lūkojas skaista lelle.

Gribu iedrošināt cilvēkus fotografēt un pašiem ļauties fotogrāfa acij, lai saglabātu katru skaisto savas dzīves mirkli. Vienmēr cenšos savos darbos atklāt ko tādu, lai cilvēki sevi tur redzētu tikamus un skaistus, lai fotogrāfiju labprāt paturētu uz ilgiem gadiem nevis nobāzta atvilknes dziļākajā stūrī. Katra fotogrāfija ir šodiena, ko es vēlos atstāt saviem bērniem.

L.Kirillova

Galēnu pagastā

■ DZEJAS DIENU PASĀKUMU KUPLINĀS DZEJNIEKI. Šo piektdien Galēnos plaši izskanēs Dzejas dienas, to ieskaņā rakstnieces Anitas Liepas dzimtas mājās Galēnu pagasta Sondoros tiks rikota sakopšanas talka, kurā aktīvi iesaistīsies pamatskolas audzēkņi. Pēc Galēnu pamatskolas absolventa Vitālija Eiduka uzaicinājuma Galēnos apciemos dzejnieki Valdis Rūja, Nora Kalna un Vaira Vecumniece, kuri apmeklēs Anitas Liepas dzimtas mājās, bet pēc tam tiksies ar pamatskolas audzēkņiem. Būs arī jaunāko grāmatu tirdziņš. Kā pastāstīja skolas direktore Dzintra Priževite, arī bērni čakli gatavojas Dzejas dienu pasākumiem, kuros lasīs gan savu, gan Raiņa dzeju. Skolēni ir iestudējuši stāstījumu par Raini, apguvuši dzejnieka biogrāfiju un liriku.

■ SVĒTDIEN GALĒNOS AVOTU DIENA. Ar Kultūrkapitāla fonda atbalstu pagastā tiek realizēts interesants projekts, kura mērķis apzināt un darīt pieejamus tā teritorijā esošos avotus. 23. septembrī pulksten 14.00 visi interesenti aicināti uz Irbīšu avota atklāšanas svētkiem, informē projekta vadītāja un Galēnu pamatskolas bioloģijas skolotāja Gunita Strode. Šī gada laikā ir apsekoti Galēnu pagastā esošie avoti un par atjaunojamiem atzīti četri. Irbīšu avots, kas atrodas netālu no Noveru autobusu pieturas, ir pirmais attīrītais avotiņš, kas būs pieejams plašākai sabiedrībai. G.Strode stāsta, ka nav izdevies atrast avotu, kurš iztecētu virs zemes strautiņa veidā, lielākā daļa ir pazemes avoti, un šajās vietās cilvēki parasti ierīko akas, diemžēl lielākā daļa avotu vietu ir krūmiem aizaugušas, tādēļ attīrīšanas darbs, ko veic skolēni, sokas lēnāk nekā gribētos. Galēnos ir pat veselas avotu sistēmas, kur vienviet no zemes izplūst ap 20 avotu, taču šīs vietas ir miklas un tāpēc grūti pieejamas. Avotu attīrīšanas darbs turpināsies arī šoruden, kā nākošo aktīvie galēnieši cer sakārtot Sofijas avotiņu, kas atrodas Maltsas Trūpu sādžā.

Riebiņu pagastā

■ ATBALSTA KOPDARBĪBU STARP PAŠVALDĪBĀM. Analizējot valdības piedāvāto administratīvi teritoriālās reformas projektu, Riebiņu pagasta padomes deputāti nonākuši pie secinājuma, ka no augšas piedāvātais novadu veidošanas modelis vairumā pašvaldību rada negatīvu attieksmi. Tāpēc deputāti atbalstīja kaimiņu pagastu piedāvājumu veidot pašvaldību sadarbības apvienību «Viduslatgale». Kā informēja Riebiņu pagasta padomes priekšsēdētājs Voldemārs Adamovičs, augusta beigās Rušonā jau tika parakstīts kopdarbības līgums starp Riebiņu, Rušonas, Silajāņu un Silūkalna pagasta padomi, kā arī Feimaņu pagasta padomi no Rēzeknes rajona.

Veidojot pašvaldību sadarbības apvienību «Viduslatgale», uzsvēra V.Adamovičs, par mērķi tika izvirzītas iespējas kopīgiem spēkiem uzlabot pašvaldību darbu un paaugstināt tām uzticēto pienākumu izpildīšanas kvalitāti. Apvienība gatavo kopīgās teritorijas attīstības programmu, teritoriālpilnojomu un no attīstības programmas izrietošus projektu pieteikumus. Apvienībai «Viduslatgale» būs savs budžets nākamajam gadam, ko katra pašvaldība izskatīs līdz 1. novembrim, jau apstiprināts nolikums.

Rožupes pagastā

■ SKOLAS SILTINĀŠANAS PABEIGŠANAI TRŪKSTLĪDZEKĻU. Rožupes pamatskolas siltināšanas projekta ietvaros ir veikta logu nomaiņa skolas galvenajā ēkā, pabeigta baltās mājas konstrukcija, ierīkota apkures sistēma, ūdensvads un kanalizācija, šobrīd rit pirmā stāva izbūve. Noslēgusies arī katlu mājas rekonstrukcija, ir uzstādīti apkures katli, taču, kā informēja skolas direktore Aloida Rimicāne, ir palicis neatrisināts jautājums par gāzes pievada izbūvi, kam nepieciešami aptuveni 3 tūkstoši latu. Skolas siltināšanas projekta izstrādes gaitā ir pieļautas būtiskas nepilnības, kas kavē darbu pabeigšanu. Kaut gan oficiālais būvdarbu beigu termiņš ir 9. oktobris, tie varētu iekavēties naudas trūkuma dēļ. Pie finansu jautājuma risināšanas ir ķērusies novada domes vadība, un bez apkures skola šoruden nepalikis, pārliecināta direktore.

LAUKSAIMNIEKIEM

Augu aizsardzības pasākumi šomēnes

Rudens ir viens no aktīvākajiem augu aizsardzības līdzekļu lietošanas periodiem. Par šobrīd aktuālāko konsultē Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) Latgales reģionālās nodaļas Preiļu rajona vecākā inspektore Jevgēnija Stikāne.

Kartupeļi

Pirms kartupeļu rakšanas vēlams novākt ar melnkāju inficēto ceru bumbuļus, jo tie parasti ir inficēti ar slapjo puvi ierosinošu baktēriju. Ne-labvēlīgos glabāšanas apstākļos kartupeļi var sākt pūt, bojājot arī pārējo ražu. Pirms ievietošanas uzglabāšanai bumbuļus 12-15 dienas rūpīgi apžāvē, vēlams +15, +18 grādu temperatūrā (tikai ne gaismā), lai sadziedētu vāksanas laikā iegūtās brūces. Kartupeļu sabērumos ir jānodrošina gaisa piekļūšana, sevišķi pirmajās dienās pēc norakšanas, jo tad bumbuļi elpo 5-6 reizes intensīvāk nekā parasti. Rudenī kartupeļus kodināt nedrīkst, tādēļ bumbuļi jāpār-

lasa, jāatlasa slimie un bojātie. Pirms kartupeļu ievietošanas pagrabā tajā nepieciešams veikt dezinfekcijas pasākumus. Sienas apstrādā ar kaļķi, bet koka daļas ar vara vitriolu.

Tie saimnieki, kas domā nodarboties ar kartupeļu tirdzniecību, no kartupeļu stīrpām vēl var pagūt noņemt analīžu paraugus nematodēm. Tuvākas konsultācijas sniegs VAAD rajona sektorā. Sēklaudzētājiem, kuru saimniecībās kartupeļu stādījumi aizņem vairāk par 1 ha, jāreģistrējas VAAD, jāveic sēklas analīze un aprobācija. Interesi par sēklaudzēšanu izrādījuši zemnieki Rušonas un Saunas pagastā, taču pagaidām rajonā nav nevienas kartupeļu sēklaudzētāju saimniecības.

Graudaugi

Ziemāji jāsej rūpīgi sagatavotā augsnē 2-3 cm dziļi. Pret nezālēm, sevišķi laukos, kas piesārņoti ar rudzumsilgu, pirms ziemāju dīgšanas vēlams izsmidzināt *stompu* (var smidzināt arī graudaugu 1-3 lapu stadijā, taču nezālēm

Ziemāju graudaugu sēklas pirms sējas ir jākodina. Sniega pelējuma ierobežošanai VAAD ieteiktie preparāti sēklu kodināšanai (devas l,kg/t):

Preparāts	Kvieši	Rudzi	Mieži
<i>Baitāns - universāls</i> 19,5 p.s.	2	2	2
<i>Maksims 025 s.k.</i>	1,5-2	1,5-2	1,5-2
<i>Maksims stārs 025</i>	1-1,5	—	1,5-2
<i>Panoktīns 35 s.k.</i>	2	2	—
<i>Raksils 2 p.s.</i>	1,5	1,5	1,5
<i>Vincīts s.k.</i>	2	2	2

jābūt dīgļlapu stadijā).

Rudens arumos un labības laukos

Jādomā par nākošā gada sējumiem, kā arī jauniem kartupeļu stādījumiem. Pēc lietus tūrumos ir sazēlusi vārpata, pašlaik ir īstais laiks to miglot ar *raundapu*, *rodeo* vai citu glifosāta preparātu (*glifoss*, *glifogams*, *glifomaks*, *raundaps klasik*, *raundaps eko*, *taifuns*, *uragans*) — 3 l/ha. Ja laukā sazēlušas arī tūruma usnes vai tūruma mīkstpienes, glifosāta preparātam pievienojams *banvels 4S* (0,75 l/ha).

Augļudārzos un ogulāju stādījumos

Rajonā samērā lielās platī-

bās ir iestādīti jaunie augļudārzī, šobrīd tie rūpīgi jāapskata. Jāizgriež slimās augu daļas (tās var atvest VAAD rajona sektora speciālistiem, viņi noskaidros vainu un ieteiks, kā rīkoties), pēc lapu nobiršanas var veikt p-laktiskos miglojumus ar *bor-do* šķīdumu vai ar *čempion*.

Upeņu stādījumos ogulāju stiebrīņu rūsu un ērkšķogu Amerikas miltrasu vēlams izsmidzināt *topāzu 100 e.k.* (0,25 - 0,5 l/ha).

Zemeņu stādījumos pret lapu plankumainību izmantojams *euparens M.d.g.* (2,5 kg/ha). Ja parādījusies ērce, jāizsmidzina *mitaks 20 e.k.* (2 l/ha).

G.Kraukle

Septembra darbi dārzā

■ Novāktajās sakņu dārzu platībās savāc un sadedzina visas augu atliekas, it īpaši, ja tās bojājuši kaitēkļi un slimības. Neatstāj zemē novāktos kāpostu kaceņus, jo to tuvumā iezīmojas mušas un kāpurī;

■ Ap mātesaugu saaugušos pētersīļu dēstus iestāda neapsildāmā siltumnīcā vai podiņos, ko novieto virtuvē uz palodzes — ziemā būs zaļumi;

■ Ja plūmēm un ķiršiem ir izveidojušas sveķainas «asaras», tad rudens sākumā tās uzmanīgi noņem ar asu nazi,

lai nesavainotu koka mizu. Pēc tam šo vietu apmazgā ar vieglu, 2,5% etiķa šķīdumu. Vēl labāk, ja pēc sveķu nogriešanas koka stumbram piesien vieglā etiķūdenī samērcētu vati (5%);

■ Sāk augļukoku un krūmu izrakšanu, šķirošanu un pierakšanu ziemai. Var sākt stādīt kazenes, avenas un ogulājus;

■ Noražojušo avenu kātus izgriež, jo nākamajā gadā tie var kļūt par infekcijas vai slimības perēkli;

■ Puķu dārzā stāda pava-

sara sīpolpuķes — narcises, tulpes, krokusus, irisus, zil-sniedzītes. Arī lilijas. Īstais laiks vītenrožu apgriešanai;

■ Var stādīt arī daudzgadīgās puķes, piemēram, peonijas. Uzmaniet, lai zemes kārtā jaunos dzinumus nesegtu vairāk kā trīs centimetru biežums;

■ Īstais laiks vākt viengadīgo puķu sēkliņas. Tās jāvēc sausa, saulainā laikā un jāuzglabā necaurspīdīgās papīra tūtiņās vai tukšās sērkokciņu kārbīnās;

■ Septembra vidū vācama-

ābolu šķirnes 'Talvenauding', 'Velte', 'Alro' un 'Auksis'. Septembra beigās — 'Antej', 'Anotonovka', 'Burtniekziemas', 'Iedzēnu', 'Ilgā', 'Tiina'. Oktobra sākumā — 'Belorusskoje Maļinovoje', 'Lobo', 'Noris', 'Sinap Orlovskij', kurus var uzglabāt līdz februārim, martam. Oktobra vidū vāc 'Beforest', 'Bogatir', 'Cotland', 'Forele', 'Honeygold', 'Spartak', kurus var uzglabāt līdz martam, nodrošinot labus glabāšanas apstākļus — līdz aprīlim.

Pēc preses materiāliem

«Daugavas fonds» strādā atbilstoši iespējām

13. septembrī Aizkraukles rajona Seces pagastā notika kārtējā «Daugavas fonda» dalībnieku sēde, kuras darbā piedalījās arī Preiļu rajona padomes pārstāvji.

Kā «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas speciālists Aivars Pīzelis, izskatīts fonda finansiālais stāvoklis. Lai arī naudas nav

daudz, viss iecerētais notiek. Ir gatavi pirmie tūrisma kartes «Daugavas krasti» eksemplāri. Šajā kartē ietvertas visas ievērojamākās piemiņas vietas un tūrisma takas gar Daugavas krastiem no Rīgas līdz Krāslavai. Šo karti var izdot jau 2001. gada beigās un nākamā gada sākumā prezentēt visās pašvaldībās, kas atrodas Daugavas krastos. Vēl fonds gatavo izdošanai kalendāru 2002. gadam ar Daugavas skatiem.

Fonda sēdē analizēja arī biedru naudas samaksas kārtību. Izrādās, ka ir pašvaldības, kas biedru naudas nav maksājušas pat divus un trīs gadus. Lai tās ietekmētu, nolēmts šo pašvaldību iesniegtos projektus tālāk nevirzīt un atstāt uz vēlāku laiku. A.Pīzelis iepriecināja, ka Preiļu rajona pašvaldības, kas ir fonda biedri, savas finansiālās saistības nokārto laukā. Pašlaik fonda biedri ir izteikuši neizpratni, kāpēc šajā orga-

nizācijā nav iestājies Līvānu novads, kurš vairāku desmitu kilometru garumā iet gar Daugavas krastu.

Nolēmts, ka Daugavas pierobežas pašvaldībām, kas gatavo iesniegšanai projektus par tūrisma taku ierīkošanu, kultūras un vēstures pieminekļu atjaunošanu, kā arī parku sakopšanu, šie darbi jāiesniedz līdz 30. novembrim. Decembrī projektus jau plānots izskatīt.

L.Kirillova

IZGLĪTĪBA

PREIĻU 1. PAMATSKOLĀ

Ziedi un dzeja skolā

«Puķu balsis pār krāsaino dzejas pasauli», — šāds nosaukums bija dots pagājušajai nedēļai Preiļu 1. pamatskolā. Tajā iesaistījās visu klašu skolēni. Ar skolēnu gādību viss rudens puķu krāšņums no pašu un vecmammu dārzēm pārcēlās uz skolu, kur pārtapa kompozīcijās. Sākumskolas skolēni individuāli un grupiņās kārtoja ziedus, veidojumiem dodot nosaukumus no mīļākajiem dzejoļiem.

5.-9. klašu skolēniem bija jāveido kopējas vienas krāsas kompozīcijas. Katrai no klasēm nācās sagādāt noteiktas krāsas ziedus. Rezultātā tapa apjomīgi puķu kārtojumi skolas vestibīlā.

Dzejas un ziedu tēma izpaudās arī mācību stundās. Piemēram, Irēnas Barones vadītājās latviešu valodas stundās skolēni ieradās ar puķīti vai augu, kas visvairāk patīk. Stundas laikā puķe atradās uz galda un ar to tika saistīta vienas mācīšana. Ziedam bija jānod raksturojums, izmantojot īpašības vārdus. Pēc n jāuzraksta par to piecīnīdē vai stāstīnīš. No skolēnu sacerētā vārēja uzzīnāt, ka, piemēram, dālija ir noslēpumaina, skaista, izpalīdzīga, labsirdīga, drosmīga (zied rudenī, par spīti aukstumam). Par savu izvēlēto puķi vecākajās klasēs bija jāuzraksta arī slavinājuma dziesma — oda, ievērojot tās rakstīšanas principus. Mazākie sacerēja pasakas.

Bet skolotājas Ritas Lustikas vadītājās stundās bija jāraksta domraksti par tēmām «Es gribu paskatīties pasaulē», «Dāvā man spārnus».

Dzejas nedēļas turpinājums paredzēts oktobra sākumā. Skolēni, kas pievērsušies literārajai jaunradei, dosies uz J.Raiņa muzeju Jasmuižā. Jau vairākus gadus pēc kārtas skola kopā ar muzeja darbiniekiem organizē pasākumus, kurā skolēni lasa pašu sacerētu dzeju.

Sonedēļ Preiļu 1. pamatskolā notiek gatavošanās ģimenes nedēļai. Tā paredzēta no 24. līdz 28. septembrim.

Jauno zāli iedancos absolventu salidojumā

Preiļu 1. pamatskolas bijušajā sporta zālē pašlaik notiek remontdarbi. Tā atdzimst jaunā kvalitātē un paredzēta svinīgiem sarīkojumiem. Jau ir nomainīti griesti, ierīkota jauna apgaismes sistēma, ielikta grīda. Jaunās zāles kapitālā remonta projektā bija paredzēts, ka tās iespējamās izmaksas varētu būt 8500 latu apmērā, bet sakarā ar 3. Trīsvaliņņu spēlēm atradās gādīgi sponsori, kas sagādāja trīs ceturtdaļas no grīdai nepieciešamajiem dēļiem. Izmaksas līdz ar to samazinājās par 1000 latiem. Preiļu novada dome zāles izbūvei piešķīra 6000 latus. Apmēram 1500 latus skola cer sagādāt, ietaupot izdevumus par apkuri otrajā pusgadā. Skolas direktors Aldis Adamovičs stāsta, ka pērn ziemas sākumā veikta apkures sistēmas tīrīšana, kā rezultātā jau šī gada pirmajā pusgadā ievērojami samazinājies tēriņš par apkuri. Ietaupīti 4500 latu.

Jaunā zāle pagaidām būs bez skatuves. Tā aizņemtu samērā lielu vietu. Koru un ansambļu vadītāji uzskata, ka skatuvei jābūt pakāpienu veidā dažādos līmeņos. Bet deju skolotājiem ir citas prasības — vienādi līdzens paugstinājums. Gan kori, gan deju kolektīvi skolā darbojas slavējami, tāpēc vadībai jāmeklē kompromisa variants, kas apmierinātu abas puses. Izeja pēc direktora domām varētu būt tāda, ka tiktu ierīkoti stacionāri podesti.

Zāles atklāšana paredzēta 6. oktobrī, kad absolventi, skolotāji un darbinieki tiek aicināti uz tikšanos. Šoreiz savā bijušajā skolā tiek gaidīti tie, kas absolvēja Preiļu 1. vidusskolu. Kinoteātri «Ezerzeme» paredzēti videoma-

teriālu demonstrējumi par vidusskolas vēsturi. Skolas beidzēji līdz šim bija pieraduši, ka katru gadu pirmajā februāra sestdienā viņi var apmeklēt savu skolu, kā tas notiek arī citviet. Bet reizi piecos gados notiek plašs salidojums. Iepriekšējais lielais salidojums notika 1996. gadā sakarā ar vidusskolas 50. izlaidumu. Savukārt ikgadējais salidojums šogad nenotika, jo iepriekšējās reizēs absolventu uzvedība kādreizējā skolā, maigi izsakoties, bijusi nesolīda.

1864. gads tiek uzskatīts par Preiļu skolas dzimšanas gadu. Tāpēc, saka direktora vietniece ārpustelpes darbā Digna Prodniece, 2004. gadā paredzētas plašākas svinības «Skolai — 140».

Daudz patīkamu pārmaiņu

Nopirkti jauni puķupodi, kuri ar kupli zaļojošiem augiem izvietoti uz ēdamzāles logu palodzēm. Pie ēdamzāles daļēji stiklotās sienas, kas telpu nodala no gaitēņa, ierīkots izturīgs metāla stienis, lai draisukuļi un nebēdīgi neiekultos nepatikšanās un nesasistu stiklus.

Izremontēta lasītava. Jaunu izskatu ieguvusi ķīmijas laboratorija. Kosmētiskais remonts veikts direktora kabinetā. 23 klasēs nomainīts tafeļu apgaismojums. Ik gadus no jauna tiek nopirkta trīs tafeles, un vienā vai divos kabinetos apmainīts solu un galdu komplekts. Daudz līdzekļu ieguldīts datorklašu izveidošanā.

Ēdināšanas bloka uzlabošanā daudz līdzekļu ieguldījusi SIA «Arka», kas jau vairākus gadus gadā par skolēnu ēdināšanu. Iekārtota ventilācijas sistēma, uzstādītas saldējamās iekārtas, moderni pārbūvēta siena, kas atdala virtuvi no ēdamtelpas. Tā kā skolai ar minēto firmu par skolēnu ēdināšanu noslēgts ilgstošs līgums, tā ir ieinteresēta šeit ieguldīt savus līdzekļus.

Skolas pedagogi

Preiļu 1. pamatskolā šogad izveidota jauna štata vienība — direktora vietnieks informātikas jautājumos. Šie pienākumi uzticēti Pēterim Bernānam. Līdz ar to skolā, kurā šogad mācās 1020 skolēni, ir vesela vietnieku brigāde. Strādā divi vietnieki mācību darbā: Olga Anspoka un Nora Šņepste, vietniece audzināšanas darbā Digna Prodniece, uz puslīkmi direktora vietniece audzināšanas darbā sākumskolā — Iveta Belousova, uz puslīkmi strādā arī vietnieks skolas saimnieciskajā darbā — Gunārs Avotiņš.

Janīna Pūdža papildinājusi svešvalodas skolotāju skaitu. Darbu atkal turpinās logopēde Agita Selicka. Arī šogad skolēniem būs pieejama psiholoģes Līgas Tumašovas palīdzība. Kopš februāra strādā sociālā pedagoģe Lilija Surkule. Pašlaik viņa gatavo projektu skolēnu kavējumu samazināšanai un izskaušanai.

Grāmatas pašiem nav jāpērk

Diezin, vai Preiļu 1. pamatskolas skolēnu vecāki, preses izdevumos redzot attēlus ar garām rindām pēc mācību grāmatām, aizdomājas, ka viņiem šīs rūpes un izdošanas aiztaupītas. Pēdējos gados Preiļu pašvaldība skolai no budžeta piešķir 4500 latus ik gadus jaunu mācību grāmatu iegādei. Šo naudu skola nevar izmantot citiem nolūkiem. Rēķinot uz vienu skolēnu, sanāk 4,40 lati. Šai summai jāpieskaita valsts dotācija — 1,50 lati katram skolēnam. Par šiem sešiem latiem iznāk divas jaunas mācību grāmatas. 1. pamatskolas audzēkņiem par vieniem līdzekļiem nākas nopirkt ne vairāk kā vienu grāmatu. Pašiem jāsavāc darba burtnīcas.

L.Rancāne

Bērnodarzneki mācību gadā iesoļo pa ziedu ceļu



● Top puķu rūķa ziedu kompozīcija, ko mazuliem palīdz veidot pirmsskolas izglītības skolotāja Elita Driksna un skolotājas palīdzē Lolita Balgalve. Foto: Dz.Ceple

Visi 155 Līvānu bērnodārza «Rūķīši» audzēkņi jaunajā mācību gadā iesoļoja pa pašu darinātu ziedu ceļu, garām bērnodārza pagalmā izstādītām ziedu kompozīcijām. Šo jauko ideju bērnodārza vadītāja Dzidra Ceple aizguvusi, viesojoties Rīgas astoņsimtgades svētkos.

Bērnodarzneki vecāki kopā ar ielūgumu uz jaunā mācību gada sākumu 3. septembrī saņēma aicinājumu ierasties ar rudens ziedu velti puķu rūķim, kurš gādās par to, lai jaunajā gadā visi kopā varētu ieiet pa puķu aleju. Tiesa, puķu rūķi galu galā izrādījās paši mazie audzēkņi, kas atnestos ziedus rūpīgi kārtoja uz stāfiem. Tā ziedu krāšņumu un svētku noskaņu izdevās saglabāt krietni ilgāk.

Jautāta par jaunā mācību gada iesākumu Dzidra Ceple atbild, ka remontdarbi bērnodarznā šogad veikti tikai, pateicoties vecāku atbalstam. Tā 3. grupā veikts garderobes remonts par Artemiju ģimenes līdzekļiem, 5. grupā garderobes remonts par Tjuļenjevu ģimenes līdzekļiem, bet 4. grupiņā garderobes remontam ziedoja visi bērnu vecāki. Ir uzstādīti arī trīs karstā ūdens sildītāji. 7. grupā šo pirkumu sponsorējusi Šustu ģimene, 9. grupā — Kusiņu ģimene, bet bērnodārza virtuvē boilers iegādāts par domes līdzekļiem.

Steidzami būtu jāremotē kāpnes uz 4. grupu, kuras ir kritiskā stāvoklī, taču tam līdzekļu nav. Ļoti slīktā stāvoklī ir arī grīdas un logi, kas nav mainīti kopš bērnodārza atklāšanas. Daudzi vecāki izteikuši pārmetumus par bērnodārza pagalma celiņu slīkto stāvokli, kā arī to,

ka piebraukšana pie bērnodārza ir apgrūtināta šaurā un bedrainā piebraucamā ceļa dēļ. Šobrīd novada domē tiek domāts par bērnodārza pagalma celiņu asfaltēšanu. Savukārt pašvaldības uzņēmuma «Līvānu siltums» direktors Valērijs Priluckis devis mutisku piekrišanu paplašināt piebrauktuvi bērnodarznam, kur šovasar tika mainītas siltumtrases.

Šajā sakarā bērnodārza vadītāja vēlējas izteikt atzinību p/u «Līvānu siltums». Rakšanas darbu gaitā bērnodarznā apstādījumi tikuši maksimāli saudzēti, par ko bērnodārza vadītāja pateicās visiem p/u «Līvānu siltums» darbiniekiem.

Šogad mācības augstākajās mācību iestādēs turpina 10 pedagogi. Vairāki no viņiem mācās Latvijas Universitātē, Daugavpils Pedagoģiskajā universitātē, kā arī Rīgas pedagoģijas un izglītības vadības augstskolā. Kā pozitīvs jauninājums minams arī tas, ka šogad darbu pirmsskolas iestādē «Rūķīši» uzsācis fiziskās audzināšanas un sporta skolotājs. Tas, domājams, veicinās bērnu labāku fizisko sagatavotību un veselības nostiprināšanos, jo liels skaits pirmklasnieku skolas gaitas joprojām uzsāk fiziski nesagatavoti. Šogad rit darbs arī pie iestādes mācību programmu izstrādāšanas licencēšanas veikšanai. Tā jābeidz līdz nākošā gada 1. jūnijam, pretējā gadījumā bērnodārza mācību programmas netiks licencētas. Kā pastāstīja Dz.Ceple, daudzi vecāki interesējas par rotaļu grupas atvēršanu, kurā bērni tiktu nodarbināti 4-5 stundas dienā. Līdzīga rotaļu grupa pirmsskolas vecuma bērniem darbojas Līvānu bērnu un jauniešu centrā. Pagaidām gan idejai par rotaļu grupas atvēršanu bērnodarznā nav finansiāla seguma.

G.Kraukle

REKLĀMA

REKLĀMA

REKLĀMA

«Brocēnu» šiferis

Tikai
Ls 0.99

par loksnī

«Būvteks» Preiļi, Brīvības iela 76, t./fakss 53 21295

SIA «Remontnieks»

Aglonas stacija, Preiļu raj., Avotu iela 9, t./fakss 53 65147

LĪVĀNU NOVADĀ

Konkursa «Topi skaistāks, mans novads» vērtēšanas daļa ir noslēgusies. Žūrijas locekļi pie dalībniekiem pabija divreiz — vasarā un rudenī. Konkursa rezultāti tiks pasludināti 18. novembra svinīgajā pasākumā Līvānu kultūras centrā, kā tas notiek katru gadu.

Vērtē sakoptākās savrupmājas Līvānos

Sākums 1. lappusē.

Atpūtas ielas iedzīvotāji savas ielas nosaukumu attaisno tikai daļēji, jo viņu dzīves galvenais balsts, šķiet, ir nevis atpūta, bet darbs. Sakoptības konkursā piedalās trīs šajā ielā esošās mājas — bez jau pieminētajiem Priekuļiem, arī Turkupoļu un Rudzātu dzīvojamās mājas. **TURKUPOLU ģimene** daudz darījusi gan mājas ārējā izskata uzlabošanā, gan arī dārza sakopšanā. Uzkalnē paceļas baltiem apdares dēļiņiem «apšūta» divstāvu māja sarkanu jumtu un spodrām stiklu acīm brūnos rāmjos. Baltām flīzēm klāts piebraucamais ceļš aicināt aicina viesus tālāk. Pagalmā uzmanību piesaista miniatūrs basciniņš, dārza apgaismes ķermeņi un zilganbalto lobēliju kopozīcijas augstos podos gan pie namdurvīm, gan arī zālienā. Šajā sētā pat šūnu būda ir līmenī — ar baltiem apdares dēļiņiem un sarkanu jumtiņu.

RUDZĀTU ģimenes mājā, Atpūtas ielā saimnieko Tekla Cepurniece. Iekopusi dārzu, kas pat septembrī slīgst puķu pārbagātībā. Ja palūkojas vērigāk, nekā īpaša vai sveša — oranžas un dzeltenas samtenes, raibu raibās cīnijas, rozīgās petūnijas kastēs pie logiem, baltās bumbās ziedošā hortenzija, asteres, mārtiņprozes, taču dārza karalienes ir begonijas. Tās ir Teklas kundzes mīļākās puķes. Asteres rudens vēsumā zaudējušas savu spilgtumu, toties begonijas deg ar ugunīgi sarkaniem un spilgti dzelteniem ziediem — vēl krāšņākas kā vasarā. Pateicoties Teklas kundzes gādībai, skaistums sniedz tālāk par viņas dārza vārtiņiem — no gružiem un atkritumiem attīrīta arī ielas pretējā mala līdzās kooperatīvajam garāžam. Nopļauta zāle, izcirsti krūmi, iestādītas puķes.

KOTĀNU ģimene Liepu ielā 18 apsaimnieko nelielu zemes plekšni. Starp dzīvojamo māju un ielu pagaidām iesēta tikai zāliena josla, taču pagalmā sagaida īsts paradīzes stūrītis ar spilgti zaļu un mīkstu zāles paklāju, mākslīgo ūdenstilpni, dekoratīvo un ārstniecisko augu, kas lieliski palīdz osteohondrozes ārstēšanai — fitolaku — un dārza kamīnu zem ābeles. Telpiski pareizi izveidots dārza stūrītis, kas rada ilūziju, ka apkārt nav nedz citu māju, nedz kaimiņu — zaļa un klusa oāze pilsētā.

VILCĀNU ģimenes māja Stacijas ielā konkursā piedalās jau daudzus gadus. Šo māju viegli ievērot, iebraucot Līvānos no Priekuļiem. Ceļa labajā pusē gaiši krāsota koka mājiņa ar labi iekoptu un interesanti veidotu dārzu, kur zāliens mijas ar neregulāras formas apstādījumiem. Šajā dārzā aug sniega roze, kas, izrādās, sargā pret jaunu aci. Lai pasteidzinātu tās ziedēšanu, augam virsū var uzlikt spaini, tad krāšņais zieds priecēs jau janvāra beigās. Inte-

resants izskatās sēru formas bērzs, kura uzdevums ir aizsegt aku un saimniecības ēku. Vērtētāja un padomdevēja Sandra Ozola atgādina, ka sēru formas košumkrūma augstums būs atkarīgs no potes augstuma, tas jāņem vērā, iegādājoties nokarenos jeb sēru formas dekoratīvos augus.

Parka ielas 10. namam pabraukt garām nav iespējams, skaistums nav paslēpies pagalmā, bet gan katram garāmgājējam labi apskatāms. Te dzīvo **PUSTAVĀLOVU ģimene**, kas savu dārzu veido tikai otro gadu. Savdabīgi, ka apstādījumi ierīkoti divos līmeņos, zemākais atrodas tajā vietā, kur parasti ir ielas grantētā apmale. Šī icesla dēļ saimniekiem pat radušās problēmas pašvaldībā, jo ceļmalas josla nav paredzēta izmantošanai. Vienošanās izdevies panākt, saimnieki piekrituši necelt pretenzijas, ja skaisto, no laukakmeņiem mūrēto apmali ziemā nejausi skartu ceļu tīrīšanas tehnika. Par laimi, nekā tādā vēl nav noticis. Nākošgad iecerēts apzāļot arī otru mājas pusi.

PODNIĒKU ģimene Dubnas ielā savu gandrīz pusgadsimtu veco, tagad atjaunoto māju kopj jau daudzus gadus. Kādreiz ar to nodarbojusies saimnieces māte, viņai tā bijusi patiesa sirdslieta. Konkursā piedalīties gan neesot Podnieku mērķis, pēc viņu domām, tad vajadzīgs pavisam cits piegājiens. Dārzs ir interesants ar to, ka atrodas uzkalnē, ierīkots baseins, grupās aug mūžzaļie augi, kurus saimnieki iepērk Baltezera kokaudzētavā. Interesi piesaista dekoratīvais grīslis, kurš izskatās kā nokaltis, taču tā ir tikai sugas īpatnība — šis eksemplārs ir bronzas krāsā. S.Ozola iesaka dažādas grīšu formās grupēt, tad tie izskatās īpaši efektīgi. Pagalmā aug milzīga sudrabegle, kas ir kā dzīva piemiņa no tuva cilvēka. Diemžēl lielais koks vēja laikā apdraud māju. Ar sūpēm, taču nāksies šķirties, saka saimniece. Lai piemiņu saglabātu, no lielās egles, pacietīgi gaidot, ir iespējams ieaudzēt vairākas mazas. S.Ozola dod padomu dažus centimetrus garos zaru galiņus iestādīt siltumnīcā. Aptuveni pēc 2-3 gadiem sīkaliņas sāks augt.

Kārlis un Anna BOGDĀNI savu māju Draudzības ielā nopirkuši pirms 17 gadiem. Attīrījuši džungļaino dārzu, uzbūvējuši āra kamīnu ar senlaicīgu lukturi, kurš iekārtas kamīnā iemūrētā armatūras stienī, iekopuši apstādījumus. Šogad kopā ar kaimiņu uzlikuši jaunu žogu — Kārlis mūrējis laukakmens stabiņus, kaimiņš gādājis kokmateriālus. Rokot ūdensvada un kanalizācijas sistēmu, saimnieks uzgājis tik daudz akmeņu, ka pieticis žogam un vēl palicis pāri. Viņu māja atrodas vecajā Dubnas gultnē, ar ko izskaidrojama akmeņu pārbagātība. Kas vajadzīgs, lai iekoptu skaistu dār-



● Šīs mājas saimniece Tekla Cepurniece Atpūtas ielā izdaiļo ne vien savu dārzu, bet arī ielas pretējo pusi, kur agrāk bija brikšņi un atkritumu kaudzes.

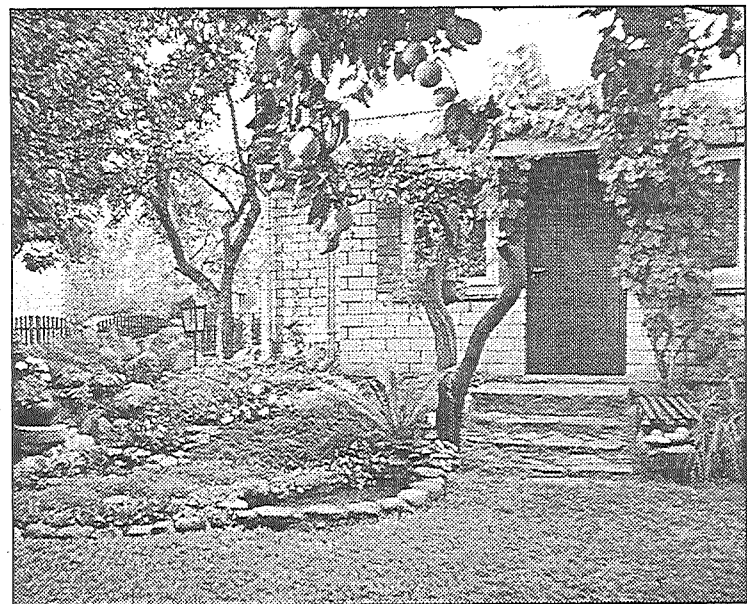


● Pustavalovu ģimene daiļdārzā pārvērtusi pat ielas nomali. Te redzamais tapis pāris gadus.

zu? — Brīvais laiks un finanses — atsmej Kārlis.

RĀZNU ģimene dzīvo Robežu ielā, un savu māju kopj jau daudzus gadus. Gandrīz katru sezonu kaut kas tiek mainīts vai pārveidots. Piemēram, šogad māja, kas bijusi vīteņiem apaugusi, no tiem atbrīvota. Aizpagājušajā gadā šīs mājas saimnieki bija sakoptības konkursa uzvarētāji Līvānos. Apbalvojums godam nopelnīts, jo dārza veidošanā ielikts milzu darbs. Dārzkopība ir Rāznu ģimenes sirdslieta, saimnieki ir pemsijā, tādēļ tai var ziedot lielāko daļu brīvā laika. Katrs augs pārdomātā vietā, zāliena maliņas asi nogrieztas un kā ar lineālu nomērītas. Šo darbu veic vīrs, stāsta Rāzns kundze, kura savas mājas kopšanu neuztver kā smagu pienākumu, bet rod tajā prieku.

G.Kraukle



● Skats uz Bogdānu ģimenes dārzu, kas paveras no atpūtas zonas līdzās āra kamīnam (Draudzības ielā). Saglabāta daļa no kādreizējo saimnieku ābeļdārza. Foto: G.Kraukle

SPORTS

Spēles apvienotas,
uzvaras individuālas

Lietum un rudenīgajiem vējiem spītējot, sporta kluba «Cerība» stadionā sestdien trīs ar pusi simti Latgales rūditākie jaunieši, kungi un dāmas sacentās par labākā vieglatlēta godu. Volejbolistiem klājās labāk, muguras zem Preiļu 1. pamatskolas sporta zāles jumta mērcēja tikai sviedri, nevis nokrišņi. Preiļos notika Latgales novada sporta spēles. Vienlaikus zem tā paša «sacensību karoga» finansiālu apsvērumu dēļ risinājās arī X Latgales jaunatnes spēles vieglatlētikā. Novada sporta spēles līdz šim tika rīkotas reizi divos gados, bet jauniešu sacikstes kopš 1991. gada notiek katru gadu. Visus šos gadus balvas uzvarētājiem ir gādājusi akciju sabiedrība «Līvānu stikls», kas arī šoreiz bija sacensību ģenerālsponsors. Savukārt novada sporta spēlēm jubilejas — desmitais — gads būs nākamgad. Šajā sakarībā jau tagad, sportistiem atvadoties no Preiļiem, kļuva zināms, ka desmito novada spēļu mājvieta būs Daugavpils. Pilsētas saimnieki paši izteica šo vēlēšanos, jo arī pirmās novada sporta spēles notikušas Daugavpilī.

Apvienotajās Latgales novada sporta spēlēs un X Latgales jaunatnes spēlēs vieglatlētikā piedalījās Daugavpils un Rēzeknes pilsētu, kā arī rajonu, Ludzas, Balvu, Krāslavas rajona sportisti. Visplašāk bija pārstāvēti Preiļu rajons. Pārbaudīt spēkus dažādās disciplīnās vēlējās sportisti no Preiļiem, Rušonas, Galēnu, Salas, Preiļu 1. pamatskolas, Riebiņu, Aglonas, Rudzātu, Vārkavas, Preiļu 2. vidusskolas, no abām Līvānu skolām, Preiļu Valsts ģimnāzijas, Līvānu novada domes (veterānu grupā). Sacensības notika individuāli, komandu vērtējums nebija paredzēts. Dalībnieki startēja vairākās vecuma grupās: D grupa — 1989./90. dzimšanas gads, C — 1987./88., B — 1985./86., A — 1983./84. dzimšanas gads, kā arī sievietes, 1967. — 1982., vīrieši, 1962. — 1982. dzimšanas gads, sievietes veterānes, dzimušas 1966. gadā un vecākas, vīrieši veterāni, dzimuši 1961. gadā un vecāki.

Šajās sacensībās jaunieši labojuši vairākus sacensību rekordus, kuri gūti deviņās iepriekšējās Latgales jaunatnes spēlēs. **Jaunos rekordus sasniedza** Inga Masaļska (augstlēkšana, 1,60 metri, A grupa, Krāslavas rajons), Jānis Mičulišs (1500 metru soļošana, 7.57,2, D grupa, Galēni), Artūrs Mihailovs (400 metru skrējieni, 51,8, A grupa, Daugavpils), Vladislavs Bredids (2000 metru skrējieni, 6.39,5, B grupa, Preiļi), Zane Liniņa (100 metru skrējieni, 12,9, A grupa, Preiļi), Ivars Roško

(tāllēkšana, 5,59, C grupa, Daugavpils), Aija Čača (1000 metru skrējieni, 3.14,6 C grupa, Preiļi), Marija Mohova (1000 metru skrējieni, 12,9, B grupa, Ludza).

Daudzi Preiļu rajona sportisti sacensībās «paspīdēja» ar labiem rezultātiem. **Augstlēkšanā** B grupā meitenēm pirmo vietu ar rezultātu 1,45 ieguva Inga Babris no Preiļiem. Viņa uzvarēja arī **lodes grūšanā**, sasniedzot 8,92 metru atzīmi. C grupā lodes grūšanā otro vietu ieguva Santa Bivbāne, bet trešo — Elīna Šņepste, abas no Preiļiem. A grupā ar rezultātu 6,25 metri uzvarēja Oksana Lebedeva no Līvāniem, un arī otrā vieta pienācās līvānietei Olga Mitrofanovai. Sieviešu veterānu grupā Mārīte Vilcāne ierindojās trešajā vietā.

Kungu — veterānu konkurencē lodes grūšanā labāko rezultātu — 12,49 metrus guva Jāzeps Šņepsts no Preiļiem. Līvānietim Pēterim Liepniekam pienācās otrā vieta. Vīriešu grupā pirmo vietu guva arī preilietis Jānis Brakovskis, rezultāts 12,38 metri. A grupā trešā vieta līvānietim Kristapam Jankovskim.

Bumbas mešanā D grupā pirmā vieta pienācās līvānietim Rolandam Vilcānam, rezultāts 46,15 metri. Preiliete Lana Gavrilova šajā disciplīnā un šajā grupā ieguva otro, bet līvāniete Baiba Medvedeva — trešo vietu.

Starp **šķēpmetējiem** B grupā zēniem otrā vieta pienācās Ojāram Šultem no Vārkavas, bet trešā — Kasparam Bokam no Aglonas. A grupā divas pirmās vietas ieguva līvānieši Kristaps Jankovskis, Andris Sauskājs, bet trešo — Sergejs Bogdanovs. Kristapa šķēps aizlidoja 48,59 metru tūlumā. No vīriešiem veterāniem šķēpu 46,61 metra attālumā aizlīdzināja Jāzeps Šņepsts, kļūstot par uzvarētāju. Feoktistam Pušņakovam no Aglonas otrā vieta. Meiteņu konkurencē A grupā līvāniete Olga Mitrofanova ar rezultātu 17,68 metri ieguva pirmo vietu. B grupā trešo vietu ieguva riebiņiete Anita Višķere.

Tāllēkšanā D grupā otrajā vietā ierindojās Rolands Vilcāns no Līvāniem, trešajā — Juris Kitajevs no Riebiņiem. C grupā preilietim Kristapam Ancānam pienācās trešā vieta. Vīriešu konkurencē otro vietu ieguva Intars Miglāns no Preiļiem, sieviešu veterānu grupā — Mārīte Vilcāne. Līvāniete Inese Juhņeviča un preiliete Daiga Sparāne ieguva attiecīgi otro un trešo vietu B grupā. Preiliete Zane Liniņa bija nepārspēta A grupā, pārvarot 5,25 metrus. C grupā visas

trīs pirmās vietas pienācās mājniecēm. Lāsma Bernāne no Preiļiem guva uzvaru, pārvarot 4,60 metrus, bet tālākās vietas ieguva līvānietes Evita Laugale un Alīna Zinovjeva. D grupā otrā un trešā vieta attiecīgi pienācās Gunitai Bivbānei no Preiļiem un Annai Caunei no Līvāniem.

60 metru barjerskrējienā C grupā otro vietu ieguva preiliete Irina Denisova, bet trešo — Nauris Lazda no Preiļiem.

Diska mešanā ar rezultātu 38,75 metri B grupā uzvarēja godu izcīnīja Valdis Skabs no Preiļiem. Meitenes neatpalika no zēniem, un C grupā uzvaru guva preiliete Santa Bivbāne. Viņas mestais disks piezemējās pie 20,12 metru atzīmes. Otrās vietas ieguva Elīna Šņepste atpalika par trim metriem. B grupā uzvaru izcīnīja Lilita Barovska no Vārkavas. Viņas rezultāts — 25,45 metri. Riebiņiete Anita Višķere ieguva trešo vietu.

Vīru konkurencē nepārspēts palika preilietis Jānis Brakovskis ar rezultātu 34,08 metri, bet veterānu grupā vistālāk — līdz 35,40 metru atzīmei aizlidoja preilietis Jāzeps Šņepsta raidītais disks. Līvānietis Pēteris Liepnieks šajā grupā bija otrais. Arī jaunākie līvānieši nedarija kaunu savai pilsētai. A grupā Kristaps Jankovskis ar rezultātu 37,82 metri ieguva pirmo, bet Gatis Valters izcīnīja otro vietu. Igoram Bokam no Aglonas šajā grupā bija trešais labākais rezultāts.

Trissollēkšanā panākumus guva Līvānu meitenes. B grupā otro vietu ieguva Inese Juhņeviča, A grupā Līga Švirkste ar rezultātu 10,72 metri izcīnīja uzvaru, bet Jevģēnija Mackeviča ierindojās otrajā vietā. No zēniem otro vietu A grupā ieguva līvānietis Andris Sauskājs.

1500 metru soļošana Jānis Mičulišs no Galēniem ieguva pirmo vietu, distanci veicot 7.57,2 minūtēs. Otrs galēnietis Aigars Mihailovs ieguva trešo, bet Vārkavas vidusskolas pārstāvis Ilmārs Vaivods — otro vietu. Līdz ar to D grupā visas uzvaras guva mājnieki. Ka vārkavieši ir labi soļotāji, parādīja arī C grupas rezultāti. Mārtiņš Pastars, kurš distanci veica 7.47,5 minūtēs, ierindojās pirmajā, Oskars Onckulis — otrajā vietā. Pirmo vietu A grupā ieguva Arturs Onužāns no Preiļiem, viņa rezultāts bija 6.13,1 minūte. Šajā disciplīnā labus rezultātus guva arī rajona meitenes. D grupā Anitai Kažemākai no Riebiņiem pienācās pirmā vieta, rezultāts

PREIĻU NOVADA DOMĒ

Preses konferencē
iepazīstināja ar
finansiālo situāciju

Sākums 2. lappusē.

Pašlaik tiek izstrādāta arī tehniskā dokumentācija, lai turpmāk karsto ūdeni varētu saņemt vairākas mājas A.Upīša dzīvojamā namu masīvā. Domes vadītājs izteica cerību, ka ar laiku izdosies nodrošināt apstākļus, lai visi Preiļu iedzīvotāji varētu izmantot karsto ūdeni. Šim nolūkam nepieciešams visos dzīvokļos uzstādīt ūdens mēritājus (pašlaik skaitītāji ir tikai 20 procentos dzīvokļos). Paredzams, ka nākamgad no valsts investīciju līdzekļiem siltumsistēmas rekonstrukcijai daļu naudas iztērēs karstā ūdens mēritāju uzstādīšanai.

Tirgus rekonstrukciju
var ietekmēt tikai
būvvalde

Atbildot uz jautājumu par rekonstruējamā Preiļu tirgus ārējo veidolu, J.Šņepsts pastāstīja, ka celtniecībai līdzī seko Preiļu novada domes arhitekts un būvvalde. Tirgus ir iznomāts uz divdesmit gadiem, celtniecības tehniskais projekts saskaņots ar visām atbildīgajām institūcijām un

domei nav likumīga pamata celtniecībā iejaukties. Domes speciālisti stingri sekošot, lai tehniskajā projektā noteiktās prasības tiktu ievērotas arī dabā.

Domei ir iespējas
ietekmēt nelegālā
alkohola tirgoņus

Komentējot nesenos traģiskos notikumus Igaunijā, kad no nekvalitatīva alkohola miruši vairāki desmiti cilvēku, Preiļu novada domes priekšsēdētājs J.Šņepsts teica, ka situācija ar nelegālo alkoholu ataino ne tikai valsts ekonomisko stāvokli, bet parāda arī cilvēku zemo izglītības līmeni, kad viņi neapzinās savas rīcības sekas. Tuvākajā laikā dome slēgs līgumu ar rajona policijas pārvaldi par divu pašvaldības policistu algošanu. Domes darbība būs vērsta uz to, ka iespēju un likumā robežās nelegālā alkohola tirgoņu «rūpals» varētu tikt ierobežots. Zagļiem, nelegālā alkohola, cigarešu un narkotiku tirgoņiem Preiļu novadā nebūs vietas, solīja Jāzeps Šņepsts.

Sagatavoja L.Kirillova

9.39,3 minūtes, C grupā preilietei Zanei Jekstei otrā, galēnietei Daigai Šembelei trešā vieta. B grupā ar rezultātu 7.51,4 par uzvarētāju kļuva Lāsma Stankeviča no Vārkavas, otro vietu izcīnīja Ginta Muceniece no Līvāniem, bet trešo — vārkaviete Sandra Bartuseviča. A grupā uzvaru guva Līga Stankeviča no Vārkavas, viņas rezultāts 7.46,5 minūtes.

Augstlēkšanā pirmās vietas izcīnīja preiliete Santa Džeriņa, C grupa, un līvāniete Anna Caune, D grupa. Abas pārvarēja vienādu augstumu — 1,25 metrus. Preiļu meitene Lauma Pelše D grupā ieguva trešo vietu. No zēniem D grupā riebiņietis Viktors Rastopčins dalīja trešo — ceturto vietu ar sportistu no Krāslavas. B grupā otrā vieta pienācās preilietim Andrejam Skačkovam, trešā — Oskaram Šultem no Vārkavas. Starp A grupas zēniem, pārvarot 1,90 metrus, uzvarēja Jānis Ludāns. Vīriešu veterānu grupā uzvarēja Jānis Eglītis, pārvarot 1,60 metrus, bet starp vīriešiem — Intars Miglāns ar rezultātu 1,90 metri.

400 metru skrējienā otrais pie starta nokļuva Feoktists Pušņakovs no Aglonas. Savukārt **100 metru skrējienā** viņš guva pirmo labāko rezultātu — 13,1 sekundes. 11,3 sekundēs pie finiša nonāca A grupas pārstāvis, preilietis Juris Nikiforovs, līdz ar to kļūstot par uzvarētāju. Mairim Cibulim no Preiļiem bija otrs labākais rezultāts. B grupā otro vietu ieguva preilietis Vitālijs Jekimovs.

100 metru distancē A grupā pirmajās trijās vietās ierindojās Zane Liniņa, Elīna Prikule no

Preiļiem, Liene Pintāne no Rudzātiem. Zanes uzrādītais laiks bija 12,9 sekundes. Šajā distancē starp vīriešiem trešo vietu ieguva Juris Iļjins no Preiļiem. B grupā preilietis Vitālijs Jekimovs izcīnīja otro vietu.

60 metru skrējienā C grupā uzvarēja Lāsma Bernāne, 8,5 sekundes, Ieva Pelše bija otrā. Abas meitenes ir preilietes. Līdzīga situācija bija D grupā, kur preilietes ieguva pirmās vietas. Ilze Bartuseviča, 9,1 sekundes, — pirmo, Gunita Bivbāne un Lauma Pelše — otro un trešo. D grupā Viktoras Rastopčins no Riebiņiem bija trešais ātrākais.

800 metru skrējienā D grupā uzvaras laurus plūca Brigita Upeniece no Vārkavas, rezultāts 2.42,7 minūtes. Otrā vārkaviete Ilze Bartuseviča ieguva otro, bet preiliete Karīna Boreiko — trešo vietu. Šajā grupā Vārkavas zēns Gints Sparāns ieguva trešo vietu.

1500 metru skrējienā preilietei Anitai Karčevskai sievietes grupā pienācās otrā vieta. 2000 metros uzvaru ieguva preilietis Vladislavs Bredids, rezultāts 6.39,5.

3000 metru skrējienā, kurā devās vīrieši, līvānieši Andrejs Bondarevs un Arvis Bušmanis guva otro un trešo vietu. Veterānu grupā līvānietim Jānim Vaiņevičam trešā vieta.

1000 metru distancē no C grupas meitenēm pirmā pie mērķa nonāca Aija Čača, bet otrā — Anita Kursīte. Abas no Preiļiem. Aijas rezultāts bija 3,14,6 minūtes.

L.Rancāne

VESELĪBA

Vēža slimība ir nopietna un sarežģīta cilvēku veselības problēma visā pasaulē. Tās pētniecībai, profilaksei, efektīvai diagnostikai un ārstēšanas metožu izstrādāšanai ārvalstīs tiek atvēlēts milzums daudz līdzekļu.

Meklējiet ārsta palīdzību savlaicīgi

Kaut arī Latvijā onkoloģijai, tāpat kā veselības aprūpei kopumā, piešķirtās naudas summas ir visai pieticīgas, tomēr, pateicoties kontaktiem ar ārzemēm, kas ļoti nozīmīgi paplašinājušies pēc Latvijas neatkarības atgūšanas, arī pie mums vēža klīnikā ienāk daudz kas agrāk nebijis, viešot cerības uz ievērojami sekmīgāku cīņu ar ļaundabīgajiem audzējiem nekā līdz šim. Tāpēc tautā valdošajam pesimismam par vēža slimības fatalitāti būtu pamats mazināties.

Galīgi nepareizs un tumsonīgs ir viedoklis, ka vēža diagnozes uzstādīšana pati par sevi jau nozīmē nāves spriedumu. Cilvēki, kas ir šāda uzskata varā, parasti, ja viņiem rodas kādi veselības traucējumi, kas varētu liecināt par nopietnāku slimību, cenšas tos ignorēt, neiet pie ārsta, baidās uzzināt savu patieso veselības stāvokli un saka: «Ja man ir vēzis, tad jāmirst, labāk par to vispār nedomāt.»

Nekā tamlīdzīga. Galvenais nozīmīgais faktors dzīves ilguma prognozei pēc vēža ārstēšanas ir slimības stadija, kurā tā ir uzsākta. Vissvarīgākais ir ļaundabīgos audzējus diagnosticēt agrīni. Daudzu dažādu vēža lokalizāciju gadījumā, ja audzēju ārstē I vai II stadijā, cilvēks pēc tam dzīvo ilgus gadus, jūtas vesels un ir darbaspējīgs.

Kas būtu jāzina par vēža slimības sākotnējām izpausmēm un kad jāmeklē ārsta palīdzība?

Vēzis var skart praktiski jebkuru orgānu. Atkarībā no audzēja atrašanās vietas arī parādās noteikti slimības simptomi.

Krūts vēzis — tā ir visbiežāk sastopamā ļaundabīgo audzēju lokalizācija Latvijā iedzīvotājiem, tāpat kā tas ir daudzu rietumzemju sievietēm. Amerikas Savienotajās Valstīs ar krūts vēzi slimo katra deviņā iedzīvotāja, Latvijā — katra vienpadsmitā. Tāpēc sievietēm regulāri vajadzētu pārbaudīt savas krūtis.

Ja sieviete regulāri rūpīgi iztausta savas krūtis, tad patoloģisku veidojumu savlaicīgi viņa var pamanīt pati. Vēža gadījumā agrīnās stadijās sataustāms ciets, grumbulains, bieži vien mazkustīgs, nesāpīgs bumbulītis.

Ne katrs veidojums krūtī būs ļaundabīgs. Jaunām sievietēm biežāk novēro fibroadenomas, kas ir labdabīgi audzēji. Tomēr arī šajā gadījumā nepieciešams šo veidojumu iespējami ātrāt likvidēt. Visbiežāk ārstēšana, tāpat kā vēža gadījumā, ir ķirurģiska. Nevienmērīga piena dziedzera struktūra

ir arī dažādu mastopātijas formu gadījumā. Krūtī bieži vien sataustāma tādas kā «klimpas» un nereti novēro arī sāpes piena dziedzerī. Tagad mastopātiju īsti vairs neuzskata par priekšvēža slimību, tomēr krūtīm jāpievērš īpaša uzmanība, jo aiz mīkstākas konsistences, elastīgiem sabiezējumiem var slēpties arī kāds vēl neliels pacietāks ļaundabīgs veidojums.

Ja sieviete spoguļi redz krūts formas izmaiņas, krūšu galiņu ievilkšanos, ādas saraukšanos «cirona miziņā» virs veidojuma — tad tās jau vairs nav agrīnas pazīmes un audzējs parasti ir paliels. Te pats slimības sākums ir nokavēts. Ja krūtī atrodas patoloģisks veidojums, bez vilcināšanās sievietei jāvērsas pie ārsta. Nekādā ziņā nevajag nodarboties ar pašārstēšanos. Ja tā pati par sevi nekāitēs, tad tomēr būs zaudēts dārgais laiks.

Vispirms jānododas pie ģimenes ārsta, kurš nosūtīs pacientu pie ginekologa vai onkologa. Ar ģimenes ārsta nosūtījumu par speciālistu konsultācijām un tālāko izmeklēšanu Latvijas Onkoloģijas centrā jāmaksā tikai obligātās pacienta nodevas, bet, ja nosūtījuma nav, medicīniskie pakalpojumi iznāks krietni dārgāk. Bez ģimenes ārsta nosūtījuma vērsties Latvijas Onkoloģijas centrā, onkologa ķirurga apmeklējuma cena ir Ls 5,80. Papildus jāmaksā arī par visiem izmeklējumiem.

Diagnosticēt pavisam mazus krūts audzējus, kurus nevar sataustīt pat pieredzējis ārsts, palīdz mammogrāfija — krūšu rentģenoloģiskā izmeklēšana. Šo izmeklējumu arī var veikt Latvijas Onkoloģijas centrā. Ja ir ģimenes ārsta nosūtījums, par mammogrāfiju jāmaksā tikai pacienta nodevas.

Sieviešu iedrošināšanai gribas pieminēt pasaulē apkopotos statistikas datus, kas liecina, ka I stadijas krūts vēža gadījumā pēc ārstēšanas 5 gadus un daudz ilgāk dzīvo vairāk nekā 90% slimnieču. Latvijā ārstēšanas rezultāti nav sliktāki.

Diemžēl, Latvijā liels skaits sieviešu pie ārsta vērsas novēloti, kaut arī zina, ka viņām krūtī ir patoloģisks veidojums. 2001. gada pirmajā pusgadā ielaists krūts vēzis (t. i. III un IV stadijā) konstatēts 30,2% visu krūts vēža slimnieču. Pārsvarā šajos gadījumos vismodernākā, sarežģītākā un komplicētākā ārstēšana nespēj pagarināt dzīvi uz ilgu laiku, un šie gadījumi tad arī rada apkārtējiem cilvēkiem priekšstatu par to, ka onkoloģiskās slimības vispār nav izārstējamas. Tomēr, lai spriestu par vēža ārstēšanas perspektīvām, obligāti jāņem vērā stadija, kurā ārstēšana uzsākta. Un jāatceras ikvienam, ka tikai savlaicīga vērsšanās pie ārsta un agrīna diag-

nostika vēža slimniekiem var glābt dzīvību.

Sievietes bieži slimo ar ginekoloģiskajiem audzējiem. Sākotnējās stadijās tiem nekādu simptomu nav, un laikus tos var atklāt tikai profilaktiskās apskatēs.

Dzemes kakliņa vēzis pārsvarā rodas uz priekšvēža slimības — displāzijas (t. i., patoloģiskas šūnu augšanas, nobriešanas un vairošanās) fona.

Ja sieviete regulāri, vismaz reizi gadā, apmeklē ginekologu un viņai tiek ņemta citoloģiskā analīze (kur, zem mikroskopa apskatot šūnas, var redzēt, vai tām ir vai nav kādas anomālijas), tad saslimšanu ar dzemes kakliņa vēzi vispār iespējams novērst, savlaicīgi ārstējot šo vēzdraudes stāvokli. Jaunām sievietēm bērņus radošā vecumā displāzijas, kā arī tā sauktā vēža in situ (kad vēzis skar tikai gļotādas epitēliju — pašu virspusējo gļotādas kārtu un nav ieaudzis dziļāk) gadījumā parasti veic saudzējošu operāciju — dzemes kakliņa konizāciju, kur izņem tikai konusveida gabaliņu no dzemes kakla. Pēc šādas operācijas visas sievišķās funkcijas saglabājas. Ja audzējs ir progresējis tālāk, tad jāveic plaša operācija, jāizņem visa dzemde, nepieciešama arī apstarošana.

Agrīni diagnosticēts dzemes kakliņa vēzis ir pilnīgi izārstējama slimība. Diemžēl, Latvijā sievietes nereti ilgstoši izvairās no profilaktiskajām ginekologa apskatēm un pie ārsta nokļūst tikai tad, kad audzējs jau ir ielaists. 2001. gada pirmajā pusgadā III un IV stadijā dzemes kakliņa vēzis reģistrēts 49,0% gadījumu. Šeit audzējs jau ir izplatījies uz blakusorgāniem un cerības uz labiem ārstēšanas panākumiem ievērojami samazinās.

Vēl no ginekoloģiskajiem audzējiem jāmin olnīcu un dzemes ķermeņa vēzis. Lielākoties šie audzēji ir vai nu ģenētiski pārmantoti vai saistīti ar hormonāliem traucējumiem. Sievietēm, kurām ģimenē tuvinieki slimojuši ar krūts, dzemes ķermeņa, olnīcu vai resnās zarnas vēzi, jābūt sevišķi uzmanīgām un ginekologs jāapmeklē divas reizes gadā, reizēm pat ik pa trim mēnešiem. Ja olnīcu un dzemes ķermeņa vēzis nav pārmanots, bet vainīgi hormonālie un vielmaiņas traucējumi, tad šīm sievietēm parasti ir jau pastāvējuši riska faktori — aptaukošanās, cukura diabēts, paaugstināts asinsspiediens. Parasti šīm sievietēm nav bijušas dzemdības, vēl (pēc 52 gadu vecuma) izbeigušās mēnešreizes.

Riska grupas sievietēm — tām, kurām pastāv minētie riska faktori vai ir nelabvēlīga pārmanotība, divas reizes gadā jāveic mazā iegurna ultrasonogrāfija (jo pavisam mazus olnīcu un dzemes

ķermeņa audzējus arī pieredzējušiem ginekologiem sataustīt ir gandrīz neiespējami). Šīm sievietēm arī jāņem aspirāts, t. i., jāatsūc izmeklējama materiāls no dzemes dobuma. Tajā zem mikroskopa var redzēt, ir vai nav šūnas patoloģiski pārveidojušas.

Vīriešiem ļaundabīgo audzēju struktūrā otro vietu aiz plaušu vēža ieņem priekšdziedzera jeb prostatas vēzis. Arī to var atklāt profilaktiskajās apskatēs.

Vīriešiem būtu jāpievērš uzmanība urīna strūklas izmaiņām. Ja prostatu skar labdabīgs vai ļaundabīgs audzējs, urīna strūkla kļūst vājāka, mēdz būt ar pārtraukumiem un urīnpūšļa iztukšošana aizņem aizvien ilgāku laiku.

Tradicionāli prostatas profilaktikas izmeklēšanas metode ir digitāli rektālā izmeklēšana, kur ārsts ar gumijas cimdā tērptu pirkstu var caur taisno zarnu prostatā sataustīt patoloģiskus grūbūlainus un pārmērīgi cietus veidojumus. Diemžēl, vairums vīriešu pret šo apskati izturas noraidoši. Taču mūsdienās ir iespējams agrīni diagnosticēt prostatas vēzi, nosakot asinīs PSA — prostatas specifisko antigēnu — olbaltumvielu, ko vēža gadījumā prostata izdala palielinātā daudzumā. Vīriešiem šo analīzi pēc 50 gadu vecuma vajadzētu izdarīt reizi gadā. Prostatas specifisko antigēnu var noteikt Latvijā Onkoloģijas centrā. Ja cilvēkam ir ģimenes ārsta nosūtījums, šo analīzi veic bez maksas (jāsamaksā tikai obligātās pacienta nodevas).

Cilvēki bieži nezina dažādu lokalizāciju audzējiem raksturīgos simptomus. Sākotnēji parasti tie ir maz izteikti un var būt arī maz traucējoši. Tieši ar «nelielajiem» simptomiem sākumā izpaužas gremošanas trakta audzēji.

Resnās un taisnās zarnas vēža gadījumā novēro zarnu darbības traucējumus vai izmaiņas. Mēdz būt aizcietējumi, caureja vai pamīšus viens un otrs, tāpat pārejošas sāpes vēderā, vēdera uzpūšanās, diskomforta sajūta vēderā, smaguma sajūta pakrūtē, urkšķēšana, atraugas, šķebīnāšana vai vemšana. Reizēm novēro tikai vispārējus simptomus — ēstgribas zudumu, krišanas svarā, nogurumu, nespēku, paaugstinātu ķermeņa temperatūru, sāpes kaulos un mazasinību. Sevišķi raksturīgs kreisās puses resnās zarnas un taisnās zarnas vēzīm ir gļotu un asins piejaukums fekālijās.

Kaut arī taisnās zarnas audzēji pieder tā sauktajām «vizuālajām lokalizācijām», kuras viegli agrīni atklāt elementārās profilakses apskatēs, iztaustot taisno zarnu, tad tomēr Latvijā šā gada pirmajā pusgadā ielaists taisnās zarnas vēzis (III un IV stadijā) konstatēts 55,0% gadījumu.

Barības vada vēzis sākumā izpaužas ar nelieliem rīšanas traucējumiem — šķietamām aizrīšanās epizodēm, kumosa jušanu, tam pārvietojoties pa barības vadu, kā arī ar sāpēm aiz krūšu kaula rīšanas laikā. Mēdz būt biežas atraugas ar gaisu vai nepatīkamu «veca ēdiena» garšu.

Vīriešiem ļaundabīgo audzēju vidū pirmajā vietā ir plaušu vēzis, un saslimstībai ar to ir tendence pieaugt. Sievietes ar plaušu vēzi slimo retāk. Galvenais šīs slimības cēlonis ir riska faktors ir smēķēšana.

Sākumā plaušu vēzis norit bez simptomiem, un to var konstatēt tikai fluorogrāfiski. Regulāru fluorogrāfiju kā profilaktisku apskati visiem iedzīvotājiem vairs neiesaka. Bet, ja cilvēks ir kaislīgs smēķētājs vai pastāv citi, piemēram, profesionāli kaitīgi faktori, reizi gadā fluorogrāfiju tomēr izdarīt vajadzētu.

Raksturīga plaušu vēža pazīme ir klepus. Ja cilvēks nesmēķē un viņu ilgstoši moca klepus vai arī smēķētājiem parādās kādas jau pierastā klepus izmaiņas, noteikti vajadzētu apmeklēt ārstu.

Ļoti nopietns simptoms ir asins stīdzuņu parādīšanās krēpās.

Ilgstošs balss aizsmakums var liecināt par balsenes vēzi, kura izcelsmē arī galvenā loma ir smēķēšanai, tāpat pārmērīgai alkohola lietošanai. Cilvēkiem uzmanību vajadzētu pievērst arī ādai, vai uz tās nav kādi ilgi nedzīstoši plaisījumi. **Ādas ļaundabīgie audzēji** sākas neuzkrītoši — ādas apsārtums, lokāla zvīņošanās, puscaurspīdīgs mezgliņš. Sāpju vai niezēšanas parasti nav. Ja laikus diagnosticē ādas vēzi, tas ir pilnīgi izārstējams.

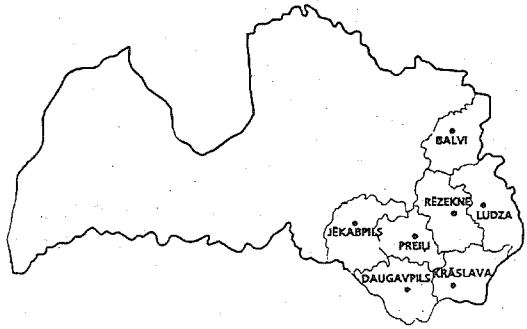
Saslimstībai ar ļaundabīgajiem audzējiem Latvijā gadu no gada ir tendence pieaugt. Arī 2001. gada pirmajā pusgadā reģistrēts nedaudz vairāk slimnieku (3963) nekā 2000. gadā attiecīgajā laika periodā (3927).

Liela problēma Latvijā ir audzēju ielaistība, kuras galvenais iemesls ir novēlota slimnieku vērsšanās pie ārsta. Šī gada pirmajā pusgadā 26,0% no uzskaitē jaunuzņemtajiem ļaundabīgo audzēju slimniekiem reģistrēti IV stadijā. Augsts IV stadijas īpatsvars ir Jelgavas (42,4%), Rēzeknes (40,8%) un Rīgas (40,3%) rajonā.

Ikvienam cilvēkam būtu jāatceras, ka tikai vēža agrīna diagnostika un ārstēšana uzlabo slimnieku dzīvi un izveseļošanās kāla no šīs smagās slimības. Un jāiegūst, ka pirmajās stadijās atklāts vēzis nepavisam nenozīmē slimnieka darba spēju zudumu vai drīzu aiziešanu no dzīves.

Laura Klimkāne,
ārste onkoloģe

KAIMINU RAJONOS



● BALVU RAJONĀ

Vēžu «raža» — pēc sešiem gadiem

Gunāram Sārtaputnam, zemnieku saimniecības «Kurmis» īpašniekam Bērzkalnē, nav kur sprukt, viņa 16 dīķi un milzīgais zemes kalns ceļa malā ir tik pamanāmi, ka tos lūkot brauc cilvēki pat no Zemgales rajoniem.

Visiem uz mēles jautājums: kas ūdeņos dzīvo un cik šie radījumi ir lieli? 2,3 hektāru ūdens platībā mājvieta rasta vēžiem un zivīm. Pagājuši seši gadi, un beidzot Gunāra sapņi sāk piepildīties pa istam. Jau šoruden Gunārs atļaus savos dīķos maksākerēt foreles. Cilvēki viņam neliek miera un pat ijušies garā rindā. Bet vēži gan vēl ir pusmūžā, un ar tiem jāpauzē. Par savu pieredzi Gunārs Sārtaputns nesēn stāstīja arī rajona lauksaimniecības konsultāciju biroja rīkotajā mācību seminārā.

Šī gada sausā un karstā vasara zemnieku pārsteigusi ar atklājumu, ka dzīvā daba veiksmīgi izdzīvojusi plus 29° C ūdens temperatūrā. Lietus Bērzkalnes apkaimē nebija turpat divus mēnešus pēc kārtas. Gunārs saka, ka tādu traku mušus viņš piedzīvo pirmo reizi mūžā. Taču viņa dīķos turas vajadzīgais ūdens līmenis un piedevām tas ir ļoti tīrs. Ūdens — tās ir vēžu mājas. Profesors Augusts Ārents stāsta, ka svarīgi, lai tajā būtu būtisks kalcija saturs — vismaz 60

miligrami litrā, un bāziska vide — līdz pH 8,5. Gluži katra vide vēžim nepatiks, sevišķi ja apkaimē bijušas cūku fermas vai analīzes liecinās par paaugstinātu dzelzs saturu. Par Gunāra dīķiem profesors teica: «Te jau ar aci var redzēt, pat neizdarot analīzes, ka ūdens ir tīrs un priekš vēžiem veselīgs.» Viņš priecājās arī par vides ainavu — sakoptas mežmalas, tīra teritorija, kuru apšē ar zāli un nākamgad būs vēl skaistāk.

Vēži esot interesanta un aizraujoša lieta. Taču, iekams tiem pievērsties, sev jāuzdod konkrēti jautājumi: vai šī nodarbe būs kā hobijs blakus jau saimniecībā esošai ražotnei, lai apliecinātu savu varēšanu, vai arī — kā jauna ekonomiska nozare, ar kuras palīdzību labi nopelnīt un iztikēt. Ja izvēlas otro variantu, tad jāreķinās ar pamatīgu darbu un zināšanu apguvi. Profesors saka, ka ūdens spoguļvirsmas platībai jābūt vismaz viena hektāra apjomā. Jāparedz dīķi mazajiem vēžīšiem, kas regulāri jāapskata, lai zinātu, kā viņi jūtas un aug. Iekams šo delikatesi vest uz tirgu, jāpaiet 6-7 gadiem. Taču pusintensīvas ražošanas apstākļos, kad vēžus piebaro, šis laiks var samazināties gandrīz uz pusi. Cilvēki parasti iedomājas, ka vēzis ir gaļēdājs. Profesors uzsver pretējo — 90 procentu apjomā vēzis ir zālēdājs un iztikē no tā, kas atrodams dīķī.

Gunāram ir dīķi, kuros aug arī

mazie vēžīši. Viņa pieredze liecinot, ka šādos apstākļos dzīvotspēju saglabā vismaz 50 procenti mazuļu, taču dabiskā vidē šis procents ir daudz reižu mazāks. Neko darīt, — tur vēžiem uzglūn daudz ienaidnieku. Gunāra mākslīgajos dīķos ir salaisti vairāki tūkstoši vēžu. Saimnieks domā, ka katrā dīķī «pa virsu» varētu ielaist vēl pa vienai forelei, tā teikt, sanitārijas nolūkos. Tīrību dīķu apakšā uztur lieli vēži, bet forele būtu labs sanitārs, lai nesavairotos lidojošās vaboles, vai piļu pārlidojumos atnestas svešas zivtiņas.

Pagaidām Gunārs vēžus speciāli nepiebaro, — lai viņi iztira aļģes. Taču vēlāk varētu piebarot ar vasaras kviešiem, miežiem, auzām, labi tiem garšojot arī zirņi. Ar gaļu toties jābūt uzmanīgam, jo var iedzīvoties slimībās. To, kas notiek dīķos, saimnieks pārbauga ar modru aci. Paņem krūtiņu, ar gaļas gabalu iemāna vēžus un redz: vai viņi maina «mētelīti» no vienas sezonas uz otru, kā ir paaugušies, kā izskatās. Ne velti ierīkots arī dīķis — glābējs. Tā teikt, dzīves melnajai dienai, kad, lai saglabātu dzīvību, pārējos dīķos steigšus jāpaaugstina ūdens līmenis.

Gunārs saka: «Ir ļoti svarīgi pa ziemu uzkrāt iespējami vairāk ūdens, ko izmantot vēlāk. Visos manos dīķos precīzi tiek uzturēts vienāds ūdens līmenis, un tas ir būtiski».

Kanādiešu ģimene apdāvina pamatskolu

9.

Jau ceturto gadu atbalstu no kanādiešiem Jāņa un Jadvīgas Bunķiem saņem Indras pamatskola Krāslavas rajonā. Pirmos dāvinājumus pamatskola saņēma pirms četriem gadiem. Sākumā tās bija pakas ar lietotām drēbēm un apaviem. Vēlāk dzīvesbiedri izteica piedāvājumu nopirkt skolai 8 datorus. Par uzdāvināto naudu skola nopirka kopētāju, krāsu televizoru un muzikālo centru. Sākumskolas bērni saņēmuši mikstās rotālietas, bet pārējie skolēni — kancelejas preces. Lielajās dāvanu pakās parasti ievietotas arī mazākas — personīgi labākajiem skolēniem. Centīgākie absolventi jau vairākus gadus saņem naudas prēmijas.

«Ezerzeme»



● Lai visu sešpadsmit dīķu malas izskatītos koptas, jāizplauj platība vismaz divu kilometru garumā. Ja vasarā tas jādara trīs reizes, ar izkapti jānostaigā seši kilometri. Gunārs saka, — tur var dumjē palikt.

Vēži ir delikatese, kurus sagatavot un ēst ir jāprot. Profesora A. Ārenta pieredze rāda, ka cilvēku zināšanas par to sagatavošanu un baudīšanu ir paviršas un izšķērdīgas. Parasti prot izmantot tikai spiles un asti, bet čaulas aizsviež prom. Viņš saka, ka no čaulām var pagatavot, piemēram, vēžu sviestu ar garšvielām, ko tālāk pieliek pie vēžu kokteiļiem, mērcēm vai zupām. Prasmīgi izmantojot, no vēža pāri nepaliek nekas, jo arī to galīgo atlikumu var iestrādāt barībā un atdot atpakaļ vēžim. Pašam profesoram

esot savāktas ap četrdesmit receptes. Viņš saka, ka vēžu sagatavošanā varot improvizēt bez gala, un šo delikatesi ieteicams pasniegt kopā ar Allažu ķimeli, jo labi saderot. Arī pašam profesoram garšo vēži, taču aplami domāt, ka viņš tos ēstu kaudzēm. «Es atļaujos apēst vienu, divus reizē, skaitāmās uz vienas rokas pirkstiem. Jo vairāk es stāstu un aģitēju par vēžaudzēšanu, jo man ir lielāka bijība pret tiem,» atzinās profesors Ārents.

«Vaduguns»

LUDZAS RAJONĀ

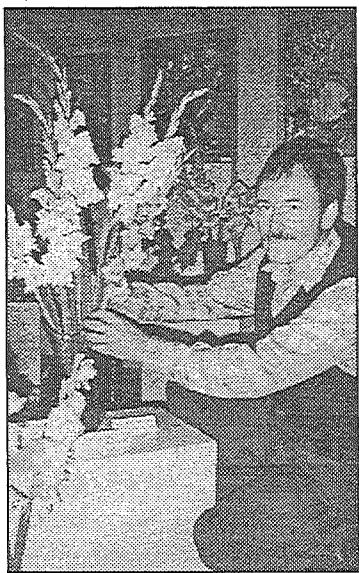
Kad cilvēks palīdz dabai radīt brīnumu

Puķes savā varā pārņēmušas kārsavieti Valentīnu Protizānu, viņa dzīvesbiedri Māriņi un trīs bērni. Bet mīlestība pret šo krāšņumu mantota no mātes Jadvīgas Protizānes. Nesēn Protizānu ģimene Ludzas muzejā izstādīja ap 200 šķirņu gladiolu ziedu. Tā bija gandrīz puse no visām šķirnēm, kas drošu patvērumu radušas kārsaviēšu dārzā.

Jau vairāk nekā 20 gadus Valentīns pievērsies dažādu puķu audzēšanai, bet vistuvākās viņam šķiet sīpolpuķes. Par kaislību droši vien var saukt gladiolas. Divdesmit gadus kopjot gladiolas, Valentīns pamazām nonācis līdz jaunu šķirņu radīšanai.

— Ja varētu sēkliņā ieprogrammēt, kādu ziedu es no tās vēlos, viss būtu vienkāršāk, — smejas Valentīns. — Nākas vien gaidīt un apmēram iedomāties, kas pēc trim gadiem izaugs. Bieži vien ir tā, ka pirmajā gadā sagaidītais paša selekcionētais hibrids atšķiras no tā, kas uzdzied nākošajā gadā.

Starp 500 dažādu šķirņu gladiolām piemājas dārzā Kārsavā ir pašā Valentīna izauklētās šķirnes 'Veltījums mātei', 'Zvirbulēns',



● Valentīns Protizāns puķes audzē jau vairāk nekā 20 gadus.

'Audz liels, Tedij!', 'Rondo', 'Zaiga', kas tā nodēvēta par godu jaunākajai meitai, bet šķirne 'Rudens vārti' ar angļu nosaukumu 'Autumn Gate' reģistrēta starptautiskajā katalogā. Mūsdienās gladiolām jāiztur liels konkurss: lai tā tiktu atzīta kā jauna šķirne, ziedu vārpā jābūt vismaz 20 pumpuriem, bet vienlaicīgi jāzied astoņiem ziediem.

Tagad visā pasaulē iezīmējusies tendence audzēt gladiolas ar krokotām ziedlapām, un, jo stiprāks krokojums, jo brīnišķīgāka tā izskatās. Izstādē Ludzas novadpētniecības muzejā to apstiprināja jaunā šķirne 'Faraons', kuras sīpulus Valentīns pasūtījis Čehijā, kā arī 'Brizgi vodopada', 'Kaisles nakts', 'Anna Kareņina' un citas. Muzeja darbinieki zināja stāstīt, ka iepriekšējā dienā pirms izstādes atklāšanas Valentīna ģimene trīs stundas veltījusi ziedu griešanai, bet pašā vakarā ļoti centīgi tos kartojusi vāzēs.

Ja arī jūs savos dārzos vēlaties redzēt majestātiskās gladiolas, martā un aprīlī sīpolus varat iegādāties pie Valentīna Protizāna Kārsavā, Raiņa ielā 9.

Latviešu puisis audzē cūkas dāņu vēderam

Pēc Malnavas lauksaimniecības tehnikuma beigšanas Agris Punculis tēmeja uz Tehnisko universitāti, taču neveiksme lika mainīt plānus. Kāds paziņa piedāvāja braukt uz Dāniju piepelnīties, strādājot lauksaimniecībā, un Agris piekrita.

Darbs — cūku fermā. Tā kā Agris pats nāk no laukiem un arī

tehnikumā mācīes saskarties ar cūkkopību, darbs viņu nebaidīja. Pie tam bija skaidrs, ka augsti attīstītais valsts fermā lielākā daļa darbu ir mehanizēta. Kad jauniešiem noteiktajā laikā ieradās Ivana Knudsenas saimniecībā, tur bija izsludināta karantīna, tāpēc viņu nelaida lopiņiem pat tuvu, bet saimniecībā šādi tādi darbi atradās.

2600 cūkas — šāda ferma Dānijā skaitās nedaudz lielāka par vidējo. Desmitā daļa no visām ir vaislas sivēnmātes. Fermā strādā tikai pats saimnieks un Agris. Pat veterinārārsts tikai reizi mēnesī veic lielo pārbaudi un novērtē fermas sanitāro stāvokli. Pašiem nākas labot transportierus un iekārtas.

Agris uz speciālas tāfelītes pieraksta dažādas ziņas: kāds metiens, cik rukšu puiku, cik rukšu meiteņu, cik piedzimstot miruši. Lielākie darbi sanāk trešdienās un ceturtdienās, kad jānošķir sivēni no mātēm. Tas parasti notiek tad, kad mazuļi sasnieguši četrus nedēļu vecumu, bet vairāk ņem vērā svaru — standarts ir 7 kilogrami. Šajās nedēļas dienās darbdienas garums sasniedz 13 stundas. Telpu temperatūru regulē elektroniskās ierīces. Pie sivēnu nošķiršanas katrai sivēnmātei nosaka indeksu,

ņemot vērā dzīvsvāru, metiena liecību un citus kritērijus. Ja indekss sanāk mazāks par 70, parasti sivēnmāte aiziet desās.

Gaļas sivēnus jeb bekonus pārdod tad, kad tie sasnieguši 95 kilogramu svaru. Ja masa pārsniedz šo robežu, cūka ēd daudz vairāk, bet svarā nepieņemas tik strauji, tāpat sanāk lieki tēriņi.

— Kaut arī man pienākas četras brīvdienas mēnesī, es reti tās izmantoju. Vienkārši izklaides iespējas ir daudz mazākas nekā mājās, — secina Agris. Līdz komūnas centram septiņi kilometri ejami, bet tur tikai divi veikaliņi un krogs. Satiksme ar pilsētu ir diezgan reta, un negribas arī vienam pašam kļīst pa svešu pilsētu svešā zemē. Tā nu Agris izvēlas palikšanu mājās — 10 kvadrātmetrus lielā istabā turpat saimniecības teritorijā.

Darbs un darbs... Kaut arī Agris tas nešķiet fiziski pārāk smags, tomēr nogurdina. Darba līgums noslēgts līdz 7. janvārim, bet jau šobrīd saimnieks esot piedāvājis pagarināt darba attiecības. Vai Agris piekritīs? Lai gan samaksa laba, puisim ļoti pietrūkst izklaides, atpūtas, sabiedrības. Jaunība prasa savu.

«Ludzas Zeme»

LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

Laupīšana veikalā Preiļos

16. septembrī veikalā «Inga», kas atrodas Preiļos, Daugavpils ielā 57, divi jaunieši, piedraudot ar nazim līdzīgu priekšmetu, nolaupija no kases naudu, apmēram 709 latus. Policija aizturējusi šajā noziegumā aizdomās turētos jauniešus.

Sakārtota sistēma un sabiedrības informēšana

Pēdējā laikā presē vairākkārt minēti dažādi datumi, kad tiks uzsākta vadītāju sodīšana bez viņu klātbūtnes par apstāšanās un stāvēšanas noteikumu pārkāpumiem.

CSDD kā sistēmas izstrādātāja uzskata, ka sākotnēji ir jāizveido pati sistēma, pēc tam par to jāinformē sabiedrība un tikai tad var sākt runāt par konkrētiem datumiem. Likumdošanas bāze sistēmas ieviešanai ir izveidota (izmaiņas Ceļu satiksmes likumā, MK noteikumi), bet ir virkne tehnisku nianšu, kas pirms sodīšanas uzsākšanas būtu jāatrisina. Katrai pašvaldībai, kura savā teritorijā vēlas nodarboties ar vadītāju sodīšanu bez vadītāja klātbūtnes, jāveic sekojoši priekšdarbi:

— jāsaprot informācijas apmaiņa starp pašvaldību un CSDD

(piemēram, Rīgas pašvaldības policijai vēl nav attiecīga pieslēguma valsts nozīmes datu pārraides tīklam);

— jāsniedz attiecīgi pilnvarojumi (pašvaldībai jāpilnvaro Nacionālo maksājumu centrs saņemt informāciju no bankām par pašvaldības bankas kontu, kurā tiks ieskaitīta soda nauda);

— jāveic esošo ceļa zīmju revīzija (CSDD ir iesniegusi Rīgas domei priekšlikumus par 47 vietām, kur varētu atcelt stāvēšanas aizliegumu).

Tāpat sabiedrība ir jāinformē par kvīts izskatu, saturu un tās būtību, kā arī aizsardzību pret viltojumiem, sodīšanas un soda nomaksas kārtību, kvīts piestiprināšanas kārtību, datu aizsardzību, žiro sistēmas būtību, lēmumu pārsūdzēšanas kārtību un citiem jautājumiem.

CSDD darīs visu, lai pirms so-

dīšanas uzsākšanas tiktu veikti visi nepieciešamie priekšdarbi, tādējādi maksimāli samazinātu iespējamo kļūdu un pārpratumu skaitu, lai tiktu informēti visi autovadītāji par šāķākajām niansēm attiecībā uz sodīšanas un soda nomaksas kārtību, autovadītāju tiesībām, sodītājinstiitūciju pienākumiem. Svarīgākais ir tieši sākums, lai nepārdomātas darbības rezultātā progresīvā sistēma nediskreditētu sevi kā savulaik auto evakuācija.

CSDD mājas lapā internetā — www.csdd.lv iespējams iepazīties ar soda kvīts izskatu, kā arī ar visiem ar sistēmas ieviešanu saistītajiem normatīvajiem dokumentiem. CSDD ir izveidojusi sistēmu un ir gatava tās ieviešanai, tomēr sekmīgai darbībai vēl veicami vairāki darbi un tikai tad varēsīm runāt par konkrētiem datumiem, kad sistēmu sāks izmantot.

POLICIJAS ZIŅAS

Nelikumīga alkohola tirdzniecība

7. septembrī Preiļos, Pils ielā 8 Olga I. nelikumīgi pārdeva alkoholiskos dzērienus. Sastādīts administratīvais protokols.

11. septembrī administratīvais protokols sastādīts riebiņietei Jekaterinai Z., kura Riebiņos, Lauku ielā 12 nelikumīgi tirgoja alkoholiskos dzērienus.

Sastādīti administratīvie protokoli par huligānismu un skandāliem

10. septembrī Jaunaglonas arodvidusskolā Viktors M. izdarīja huligāniskas darbības.

11. septembrī Preiļos, Celtnieku ielā 3 veikalā «Vektra 2» Pēteris G. izdarīja huligāniskas darbības pret veikala pārdevēju.

12. septembrī alkohola reibumā ģimenes skandālu Preiļos, Rēzeknes ielā 19 sarīkoja Vladimirs T. Tajā pašā dienā alkohola reibumā pret M.I. Preiļu pagasta Moskvina huligāniski izrīkojās Juris C.

15. septembrī Rožupē, Dārzu ielā 7 alkohola reibumā ģimenes skandālu sarīkoja Juris Z. Visos minētajos gadījumos sastādīti administratīvo pārkāpumu protokoli.

Par huligānismu sodīts nepilngadīgs jauniešs

7. septembrī Preiļos, Valmieras ielas 2 mājas pagalmā kāp nepilngadīgs jauniešs izdarīja huligāniskas darbības pret citu nepilngadīgu jauniešu un viņa abubildni T.U. Par notikušo sastādīts administratīvais protokols.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Transportlīdzekļu apstāšanās un stāvēšanas noteikumu neievērošana

Saskaņā ar 2001. gada 17. jūlijā pieņemtajiem Ministru kabineta noteikumiem nr. 316 «Noteikumi par transportlīdzekļu apstāšanās un stāvēšanas noteikumu pārkāpšanu» pašvaldības pilnvarotās amatpersonas, kas kontrolēs transportlīdzekļu apstāšanās un stāvēšanas noteikumu ievērošanu, būs tiesīgas sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu bez transportlīdzekļa vadītāja klātbūtnes.

Pašvaldībām, kuras vēlas kontrolēt minēto noteikumu ievērošanu, ar CSDD jānoslēdz sadarbības līgums par informācijas apmaiņu. Pašlaik CSDD noslēgusi sadarbības līgumu ar Rīgas domi un Siguldas pilsētas pašvaldību. Bez tam līguma slēgšanai pieteikušās Liepājas, Daugavpils, Rēzeknes, Cēsu, Tukuma, Dobeles pilsētas dome, Mērsraga pagasta un Babītes pagasta padome.

CSDD vēlas informēt transportlīdzekļu vadītājus, kā jārikojas situācijās, kad, atgriežoties pie sava transportlīdzekļa, tiek konstatēts, ka pie automobiļa priekšējā vējstikla vai uz motocikla, tricikla vai kvadricikla degvielas tvertnes piestiprināts administratīvā pārkāpuma protokols un paziņojums.

Ja vadītājs piekrīt sastādītajam protokolam, naudas sods jāsamaksā 10 dienu laikā Baltijas Tranzītu bankā, Unibankā, Parekss bankā vai jebkuras CSDD nodaļas kasē.

Rīgas Dome
Kri.Valdniebra iela 3, DOME 1V-1539

PAZIŅOJUMS
par nenomaksāto naudas sodu

Transportlīdzekļa marķa	Toyota Corolla
Valsts reģistrācijas numurs	FB 1234
Transportlīdzekļa īpašnieks	Jānis Ozoliņš
Pārkāpuma datums un laiks	2001. gada 2. jūlijs, plkst. 15:15
Pārkāpuma vieta	Brīvības iela 100, Rīga
Pārkāpuma veids	Sīvēšana neatļautā vietā
Protokola numurs	100006616
Naudas sods	14,10,00

Uzlikto naudas sodu transportlīdzeklis vadītājs nav samaksājis Ceļu satiksmes likuma 43.pantā trešajā daļā noteiktajā termiņā.

Saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 43.pantā trešo daļu nesamaksājais naudas sods piedzenams no transportlīdzekļa īpašnieka (valdītāja, turētāja).

Naudas sods samaksājams atbilstoši pievienotajam maksājuma uzdevumam.

Saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 43.panta ceturto daļu līdz naudas soda samaksāšanai aizliegts veikt transportlīdzekļa valsts tehnisko apskati, transportlīdzekļa reģistrāciju transportlīdzekļu un vadītāju valsts nozīmes reģistrā, kā arī izbraukt ar transportlīdzekli no Latvijas.

Naudas soda samaksu apliecinā atbilstoši norādītiem dokumentiem. Ja rodas strīdi attiecībā uz naudas soda nosaukumu, to risināšanai par pamatu izmantojams minētās norādītais dokuments.

Informācija ir sagatavota elektroniski, izmantojot transportlīdzekļu un vadītāju valsts nozīmes reģistrācijas datus, un ir derīga bez paraksta.

Lēmums par uzlikto naudas sodu vai pārsūdzēt administratīvo pārkāpumu kodeksā noteiktajā kārtībā.

Naudas sodu var samaksāt šādās bankās:

Baltijas Tranzītu bankā, Parekss Bankā, Unibankā un visās CSDD kasēs.

Maksātājs	Jānis Ozoliņš	Suma (Ls)	10,00	Maksātāja	Jānis Ozoliņš	Suma (Ls)	10,00
Reģ. Nr./Pers. kods	010150-11152			Reģ. Nr./Pers. kods	010150-11152		
Sagādēja	Rīgas Dome	Sagādēja	Rīgas Dome				
PVN nr./Aiz. reģ. Nr.	LV3000004250	PVN nr./Aiz. reģ. Nr.	LV3000004250				
Žiro Nr.	10074	Žiro Nr.	10074				
Maksājums saskaņā ar Protokolu Nr.	100006616	Maksājums saskaņā ar Protokolu Nr.	100006616				
Desmit latu, 00 santīmu		Desmit latu, 00 santīmu					

ADMINISTRATĪVĀ PĀRKĀPUMA PROTOKOLS UN PAZIŅOJUMS

Sastādīts Rīgas DOMEI, IELA 100, 2001. 02. 04. 15:15

ES RPP INSPEKCIJAS JĀNIS KALŅINS

Transportlīdzekļa marķa: TOYOTA COROLLA, FB 1234

Transportlīdzekļa īpašnieks: Jānis Ozoliņš

Pārkāpuma datums un laiks: 2001. gada 2. jūlijs, plkst. 15:15

Pārkāpuma vieta: Brīvības iela 100, Rīga

Pārkāpuma veids: Sīvēšana neatļautā vietā

Protokola numurs: 100006616

Naudas sods: 14,10,00

PAZIŅOJUMS

Naudas sods jāsamaksā 10 dienu laikā Baltijas Tranzītu Bankā, Unibankā, Parekss Bankā vai CSDD kasē.

Uzlikto naudas sodu transportlīdzeklis vadītājs nav samaksājis Ceļu satiksmes likuma 43.pantā trešajā daļā noteiktajā termiņā.

Saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 43.pantā trešo daļu nesamaksājais naudas sods piedzenams no transportlīdzekļa īpašnieka (valdītāja, turētāja).

Naudas sods samaksājams atbilstoši pievienotajam maksājuma uzdevumam.

Saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 43.panta ceturto daļu līdz naudas soda samaksāšanai aizliegts veikt transportlīdzekļa valsts tehnisko apskati, transportlīdzekļa reģistrāciju transportlīdzekļu un vadītāju valsts nozīmes reģistrā, kā arī izbraukt ar transportlīdzekli no Latvijas.

Naudas soda samaksu apliecinā atbilstoši norādītiem dokumentiem. Ja rodas strīdi attiecībā uz naudas soda nosaukumu, to risināšanai par pamatu izmantojams minētās norādītais dokuments.

Informācija ir sagatavota elektroniski, izmantojot transportlīdzekļu un vadītāju valsts nozīmes reģistrācijas datus, un ir derīga bez paraksta.

Lēmums par uzlikto naudas sodu vai pārsūdzēt administratīvo pārkāpumu kodeksā noteiktajā kārtībā.

Naudas sodu var samaksāt šādās bankās:

Baltijas Tranzītu bankā, Parekss Bankā, Unibankā un visās CSDD kasēs.

sūdzēt Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā noteiktajā kārtībā, iesniedzot rakstisku sūdzību protokolā norādītajā institūcijā.

Saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 43. panta 4. daļu līdz naudas soda samaksāšanai aizliegts veikt transportlīdzekļa valsts tehnisko apskati, transportlīdzekļa reģistrāciju, kā arī ar konkrēto transportlīdzekli izbraukt ārpus Latvijas.

Ja naudas sods netiek samaksāts divu mēnešu laikā pēc transportlīdzekļa valsts tehniskās apskates derīguma termiņa beigām, CSDD informāciju par nesamaksāto naudas sodu nosūta tiešu izpildītājiem naudas soda piedziņai no transportlīdzekļa īpašnieka (valdītāja, turētāja), uz kuru transportlīdzeklis reģistrēts.

Pievērsiet uzmanību, ka protokolā nav bankas rekvizītu, bet no-

rādīts tikai žiro numurs, kas sastāv no pieciem cipariem. Tas ir svarīgs sistēmas drošības elements. Žiro numurs ir maksājumu adrese, kas aizstāj naudas saņēmēja (pašvaldības) nosaukumu, bankas kontu un konta numuru. Žiro numuru piešķir Nacionālais maksājumu centrs. Bankas nepieņem maksājumus uz kādu iespējamā krāpnieka izdomātu žiro numuru, jo oficiālais žiro numura izsniedzējs ir NMC.

Atgādinām, ka LMT klientiem, nosūtīt izziņu ar transportlīdzekļa valsts numuru uz LMT servisa kodu 9310105, būs iespējams saņemt auto izziņu, vai konkrētam transportlīdzeklī CSDD Transportlīdzekļu reģistrā ir atzīme par neapmaksātu naudas sodu par apstāšanās un stāvēšanas noteikumu pārkāpumiem.

INFORMĀCIJA

Ulmaņa pieminēkli kals Kurzemnieks



Šodien Kurzemnieks un viņa māsa Ilze priecīgi, ka pieminēklis Kārim Ulmanim taps pēc šī darbs simbolizē valstsvīru kā zemes cilvēku, ar pamatīgu, zemniecisku domāšanu, zemes izjūtu un mīlestību pret to. Mūsdienu politiķiem tādas neesot, saka Uldis, bet arī laiks ir cits.

Pāvilostā dzīvojošā tēlnieka Ulda Kurzemnieka veidoto skulptūru ar nosaukumu «Dievs, Maize. Darbs» Zemnieku savienības rīkotajā Kārļa Ulmaņa pieminēkļa projektu konkursā atzina par labāko.

«Nebiju gaidījis, ka šajā konkursā piedalīsies tik daudz labu Latvijas tēlnieku. Salīdzinot ar viņiem, mana priekšrocība ir tā, ka esmu jauns un man sevi jāpierāda, lai tiktu uz augšu. Varbūt tāpēc strādāju pie sava darba vairāk, centīgāk un motivācija uzvarēt bija lielāka.» savu panākumu skaidro Uldis.

«Tik lieli konkursi notiek ļoti reti, un, kas zina, kad būs nākamais. Desmit gadu laikā šis ir otrais, pirmajā tika izvēlēts labākais variants komunistiskā terora upuru pieminēklim». Uldis ir pārliecināts, ka panākums nav nejaušs, bet «loģisks attīstības posms». Arī agrāk viņš veidojis pieminēkļus, pazīstamāks no kuriem vēltis aktierim Edgaram Liepiņam. «Kā mākslinieks jau biju nobriedis izdarīt ko vairāk. Gadiem krātā pieredze laužas uz āru, un gribas to vadināt dzīvē.» spriež Uldis. Viens no sīvakajiem un titulētākajiem

konkurentiem — Pauls Jaunzems — atzinis, ka Ulda darbs patiešām ir labākais.

Par pieminēkļa ideju Uldis saka, ka tā radusies uzreiz. «Centos parādīt savu emocionālo priekšstatu par Ulmani kā personību. Manā uztverē viņš bija zemes cilvēks ar tādu pamatīgu, zemniecisku domāšanu, zemes izjūtu un mīlestību pret to. Citādāku nekā šodienas politiķiem. Taču tagad jau arī laiks ir cits. Lauksaimniecība toreiz bija valsts ekonomikas pamats.» Uldis ir daudz lasījis bijušā Prezidenta dzīves atziņās. Tajās Ulmanis atklājas kā dziļš domātājs ar gudru skatījumu uz dzīvi, lietām un parādībām. «Pieminekļa veidošana nav tikai darbs, sajūtu morālu gandarījumu par to, ko daru.»

Mākslinieks uzskata, ka Ulmanis nepelnīti tiek kritizēts par diktatūras periodu. Valstsvīrs pelnījis atzīnību arī par aktīvo darbību sarežģītajā laikā, kad tika dibināta Latvijas valsts. Politiskā gaisotne, kas virto saistībā ar Ulmaņa pieminēkļa uzstādīšanu, māksliniekam nemaz netraucē.

Sākotnēji esot bijis plānots, ka Ulmaņa tēla veidošanai tiks izlietoti simts tūkstoši latu. Taču tagad summa par ceturtdaļu sarukusi un ietver arī pieminēkļa apkārtnes

iekārtošanu. «Sākumā kviēšu lauku, kurā stāv Prezidents, bija iecerēts veidot kā vērienīgu, piecus metrus garu bronzas lējumu. Tagad tas tiks kalts granītā. Tikai Prezidenta tēls būs no bronzas. Labības lauks ir stilizēts un ietverot sevi plašāku simboliku. Piemēram, skatoties no kāda noteikta skatu punkta, tajā varēšot saskatīt Latvijas ģeogrāfiskās aprises, kas simbolizē valsts tēlu. Uzreiz to gan nebūšot iespējams pamanīt. Tēlnieks uzskata, ka pieminēklī jābūt arī kādai slēptai jeb kodētai informācijai. Monumentu paredzēts atklāt nākamā gada 4. septembrī, tā atrašanās vieta plānota iepretī Rīgas domei.

Svarīga ir vide ap pieminēkli, tā mākslas veidojumu var gan izcelt, gan nomākt. Šis svarīgais uzdevums jāpaveic arhitektam Agnim Lukševicam. Savukārt Uldis ir patiesi gandarīts, ka vismaz gadu viņam būs iespēja darīt to, kas patīk, ko viņš vislabāk prot. Piedaloties šajā konkursā, gāju «uz visu banku». Ja nebūtu uzvarējis, nezinātu, ko tālāk darīt, jo visi iepriekšējie klienti bija pazuduši vai atlikuši savu pasūtījumu uz vēlāku laiku.» godīgi atzīstas tēlnieks.

Pēc laikraksta «Kursas Laiks» sagatavoja G.Kraukle

AGLONAS BAZILIKĀ

Aglonas bazilikas koris prezentē pirmo kompaktdisku

Aglonas bazilikas koris «Magnificat» ir izdevis savu pirmo kompaktdisku, kas tapis, pateicoties Altenburgas klostera abata Bernharda Nāberga finansiālajam atbalstam. Pēc Latvijas Radio skaņu režisora Jāzepa Kulberga ierosmes vienā albumā apkopots gan kora «Magnificat», gan profesionālu mūziku — Arvīda Klišana, Tālvilža Dekšņa un Jeļenas Boreles — muzikālais sniegums. Kompaktdisku ieskandina Aglonas bazilikas zvanu skaņas, tajā dzirdamas arī bazilikas ērģeles,

klasiskā un mūsdienu garīgā mūzika. Jaunā kompaktdiska prezentācijas koncerts notiks 23. septembrī pulksten 13.30 Aglonas bazilikā. Pulksten 12.00 Svētā Mise. Tikai šajā dienā būs iespējams iegādāties disku ar atlaidi. Visi ieņēmumi no tā realizācijas tiks izmantoti kora «Magnificat» jaunu ierakstu veidošanai, «Novadnieku» informēja Aglonas bazilikas ērģelniece, kora «Magnificat» diriģente Ieva Lazdāne.

G.Kraukle

«Rūtoi» vērtē pirmo darbības gadu

Aglonas bazilikas kora skolas atbalsta biedrība «Rūtoi» 15. septembrī notikšajā kopsapulcē vērtēja savas darbības pirmo gadu.

Kopsapulce sākās ar svēto Misi, lūdzoties par bazilikas kora skolas un biedrības «Rūtoi» atbalstītājiem. Bazilikas kora skolas audzēkņi iepriecināja ar koncertu. Pārskatu par padarīto sniedza Ineska Stūre, Aglonas bazilikas kora Biedrība «Rūtoi» ir paplašinājusies, un šobrīd tajā ir 26 biedri. No tiem 21 ir fiziska, bet piecas — juridiskas personas: trīs uzņēmumi, kā arī Aglonas pagasta padome un Preiļu rajona padome. Tomēr biedrībai ziedojuši un tās darbu atbalstījuši daudz vairāk uzņēmumu, kā arī viena no politiskajām partijām.

Sakārtota visa biedrības kā juridiskas personas dokumentācija, tā ir reģistrēta arī kā nodokļu maksātāja, tai atvērta rēķins Baltijas tranzītu bankā, ir zīmogs, veidlapas. Šī gada jūnijā saņemta Finanšu ministrijas atļauja saņemt ziedojumus, ziedotājiem saņemot uzņēmumu ienākuma nodokļu atlaides 85 procentu apmērā. Atļauja ir derīga visu šo gadu.

Kopsapulcē biedrības biedri saņēma pārskatu par līdzekļu ziedotājiem un izlietojumu. Biedrības budžeta kopējie ieņēmumi sastādīja 1078, bet izdevumi — 591 latu. Tomēr, kā teica Inese Stūre, šie skaitļi nesniedz pilnīgu priekšstatu par dažādu uzņēmumu un personu atbalstu Aglonas bazilikas kora skolai. Daudzi ziedotāji dāvina tieši, nevis caur biedrību, un par to nav pilnīgas informācijas. Piemēram, Lapzemes Ziemassvētku vecīši sadarbībā ar kādu no rajona uzņēmumiem dāvināja saldumus kora skolas bērniem pagājušā gada decembrī organizētā koncerta laikā Doma baznīcā. Par šādiem tiešiem ziedojumiem ir arī vairāki citi piemēri.

Biedrība «Rūtoi» cenšas sekot kora skolas sadarbību ar pašvaldībām, un rezultātā gan Preiļu rajona padome, gan Aglonas pagasta padome ir piešķirušas līdzekļus kora skolas kā kultūrizglītības iestādes darbībai un aktivitātēm.

Lielākās aktivitātes saistītas ar kora skolas darbu. «Rūtoi» iesaistījās vairākos pasākumos, kuri notika pagājušā gada rudenī, kad tika organizēts koncerts Rīgā, Doma baznīcā, koncerti Livānos. Doma baznīcas koncerta izdošanas lielā mērā sekmēja politiskās partijas atbalsts, kā arī tas, ka pirms koncerta korim bija iespēja aizbraukt uz mēģinājumu Domā. Šo iespēju sagādāja skolas atbalstītāji.

Biedrība «Rūtoi» pagājušā mācīstipendiju piecu tūkstoš latu apmērā nesī kora skolas audzēknei Jutai Grebežai. Šī mācību gada pirmajā septembrī piešķirtas divas stipendijas — talantīgajām meitenēm Jutai Grebežai un Ligai Džeriņai.

«Rūtoi» biedru darbs notiek ciešā sadarbībā ar kora skolu. Galvenais darbs, ko kora skola gaida no šīs sabiedriskās organizācijas, ir līdzekļu vākšana, un tāpēc biedrība iesaistās dažādās akcijās. Tomēr, kā teica Inese Stūre, visgrūtāk nākas piesaistīt līdzekļus infrastruktūras nostiprināšanai — remontam, mēbelēm, algai. Piemēram, no fligeļa iegādei nepieciešamās naudas ziedojumu veidā netika savākta pat ceturtdaļa. Šis mūzikas instruments tika nopirkts par Aglonas bazilikas līdzekļiem.

Taču ir lietas, kuras var mēģināt atrisināt ne tikai ar skaidru naudu, kas pie tam būtu vajadzīga ievērojamā daudzumā, bet labākas organizētības un sadarbības ceļā, tā uzskata biedrības biedri. Mūsdienīga skolas dzīve nav iedomājama bez datora, taču turpat netālu atrodas ļoti labi datorizētā Aglonas katoļu ģimnāzija. Abas šīs mācību iestādes ir ciešā saistībā ar Aglonas baziliku. «Rūtoi» biedri ir pārliecināti, ka tas nav neatrisināms jautājums, — panākt, lai kora skolas audzēkņi vismaz pāris stundas nedēļā darbotos pie katoļu ģimnāzijas datoriem. Tāpat ar interneta pakalpojumu izmantošanu, kas varētu būt pieejami rajona padomē.

Kopsapulcē no jauna tika ievēlēta valde. Tās sastāvā darbosies Andris Aglonietis, Irēna Ļeonoņa, Guntis Skrimblis, Inese Stūre, Leonards Šustovs. Inese Stūre atkārtoti tika ievēlēta par biedrības «Rūtoi» direktori.

L.Rancāne

